

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပါဠိစာတမ်းဖတ်ပွဲ (ကထိန်အကြောင်း သိကောင်းစရာ)

ခေါင်းစဉ်	: ကထိန်ပွဲ - ငုပ်လှိုဏ်းပျောက်ကွယ်နေသော အစိုးတန်ခိုးကြီး
ပြုစုတင်ပြသူ	: ဦး သရဏ, (BPhil, Sri Lanka)၊ ချက်ဇ် သမ္မတ နိုင်ငံ။ ရွှေဥမင်ဓမ္မသုခတောရရိပ်သာ၊ မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်၊ ပုလဲမြို့သစ်၊ ကုန်တလပေါင်းရွာ၊ ရန်ကုန်တိုင်း၊ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်။
ကျင်းပရာနေရာ	: တောင်ကြီးမြို့ ရှမ်းပြည်နယ်ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်
ရက်စွဲ	: ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ ၆ ရက်နေ့။

မာတိကာ

- ၁။ သုတေသနနှင့်ပတ်သက်သော စည်းကမ်းတစ်ချက်
- ၂။ မြတ်စွာဘုရား ကထိန်ပွဲကို အဘယ်ကြောင့် ခွင့်ပြုမိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါသနည်း။
- ၃။ ကထိန်နာနိသံသ (ကထိန်အာနိသင်)များ အဘယ်ကြောင့်၊ မည်ကဲ့သို့ ရရှိသွားမည်နည်း။
- ၄။ ကထိန်ပွဲတွင် လူဝတ်ကြောင့် အလှူရှင်ဒကာ၊ ဒကာမများတို့၏ မူလအခန်းကဏ္ဍသည် အဘယ်နည်း။
- ၅။ ယနေ့ခေတ်ကထိန်ပွဲ၏ အရေးပါမှု။
- ။၁။ နောက်ဆက်တွဲ ။၁။ ကထိန်အာနိသင်များပျက်ရန် အကြောင်း (၈) ပါး။
- ။၂။ နောက်ဆက်တွဲ ။၂။ သိမ်အမျိုးအစားအလိုက် ကထိန်သင်္ကန်း လှူပုံ။
- ။၃။ နောက်ဆက်တွဲ ။၃။ ကထိန်အဖြစ် မှားယွင်းစွာ တင်ပြထားသော ပုံဝတ္ထုများနှင့် ဂါထာများ။
- ။၄။ နောက်ဆက်တွဲ ။၄။ ကထိန်သင်္ကန်းအလှူကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမများ ရရှိလာသော ကောင်းကျိုးဝိပါက်မျိုးစုံ။

ကထိန် - ငုပ်လျိုးပျောက်ကွယ်နေသော အဖိုးတန်စိန်ကြီး

"ကာလေန မွေသာကွတ္တာ၊ ဧတံ မင်္ဂလမှတ္တမံ။"

"သင့်တင့်သော အခါ၌ တရားစကားဆွေးနွေးခြင်းသည် မြင့်မြတ်သော မင်္ဂလာတရားတည်း။"

၁။ သုတေသနနှင့်ပတ်သက်သော စည်းကမ်းတစ်ချက်

လေးစားအပ်သော သံဃာတော်များနှင့် ဒကာ၊ ဒကာမများ၊

ဓမ္မ၊ ဝိနယ နှစ်ဖြာကို ကျင့်ကြံဆွေးနွေးချင်ကြသော ရဟန်းပညာရှိ လူပညာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခွင့်ရသောကြောင့် အထူးပဲဝမ်းသာ ဂုဏ်ယူရပါတယ်။ "အာရည်ကေနာဂုဿော ဘိက္ခုနာ အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ယောဂေါ ကရဏီယော"^၁ (= "ငါ့သူငါတို့ တောကျောင်းနေ ရဟန်းသည် အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌လည်းကောင်း ဝိနည်းပိဋကတ်၌လည်းကောင်း (အမေးပစ္စုပ္ပန်တွင် ဖြေစွမ်းနိုင်အောင်) အားထုတ်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။"), ဟု သာရိပုတ္တရာမထေရ်ဘုရားကြီးသည် မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ ဂေါလိယာနိသုတ်တွင် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ အဘိဓမ္မာနှင့် အဘိဝိနယနှင့်ပတ်သက်သော ဆွေးနွေးခြင်းများသည် အထူးသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသုခကို မျှော်မှန်းသူများအတွက် အရမ်းကို အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီနေ့ ခေါင်းစဉ်မှာ ကထိန်ဖြစ်၍ ဝိနည်းတွင် ကျော်ကြားလှသော ခေါင်းစဉ်တစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ကထိန်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံများ၏ ရိုးရာအယူအဆများကို အနောက်နိုင်ငံမှ ရဟန်းများက စာပေဖတ်ရှုလေ့လာပြီး ပြန်လည် ရှင်းပြသောအခါ အလွန်ပင်ရှုပ်ထွေးပါသည်။

ယခုကဲ့သို့ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးသော၊ အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်သော (ဝါ) အန္တရာယ်များသော၊ လက်ခံရခက်သော အကြောင်းအရာကို စုံစမ်းသုတေသနပြုသောအခါ ရဟန်းများဖြစ်သောအကျွန်ုပ်တို့သည် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ (တိတိကျကျ)ဖြင့် သုတေသနစည်းကမ်းတစ်ချို့ကို လိုက်နာရပါမည်။ သုတေသနပြုသောအခါ တွေ့သမျှအချက်များကို သေသေချာချာ စုံစမ်းမေးမြန်း မှတ်သားပြီး အသေးစိတ်ခွဲခြမ်းလေ့လာခြင်းများ ပြုလုပ်ရပါမည်။ လူအများ၏ အယူအဆတို့ကို စုံစမ်းမေးမြန်းရသလို စာပေတွင် တွေ့နိုင်သမျှသော အယူအဆများကိုလည်း လေ့လာရပါမည်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်တွင် ဤသို့ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည် -

"ရဟန်းတို့ ဤ(သာသနာတော်)၌ (တစုံတယောက်သော) ရဟန်းသည် ဤသို့ ပြောဆိုငြားအံ့- "ငါ့သူငါတို့ ငါသည် ဤတရားကို မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက်တော်မူ ကြားနာခဲ့ရပါ၏။ ခံယူခဲ့ရပါ၏။ ဤကား တရားတော်ပါတည်း၊ ဤကား ဝိနည်းတော်ပါတည်း၊ ဤကား ဘုရားသျှင် အဆုံးအမတော်ပါတည်း"ဟု (ပြောဆိုငြားအံ့)။ ရဟန်းတို့ ထိုရဟန်း၏ စကားကို လက်လည်းမခံအပ်သေး၊ ပယ်လည်းမပယ်အပ်သေး၊ လက်လည်း မခံ ပယ်လည်း မပယ်သေးပဲ ထို(ပြောဆိုသော) ပုဒ်ပျဉ်းတို့ကို ကောင်းစွာ မှတ်သား၍ သုတ်တရားတော်၌ သွင်းကြည့်အပ်ကုန်၏။ ဝိနည်းတော်၌ နှိုးနှောကြည့်အပ်ကုန်၏။"^၂ (ဆိုလိုသည်မှာ ရဟန်းတစ်ပါးက ဒီတရား၊ ဒီဝိနည်းကို မြတ်စွာဘုရားနှုတ်တော်မူဟောတာ ကြားခဲ့ရပါတယ်လို့ လာပြောတယ်ဆိုပါစို့။ ထိုရဟန်းစကားကို ချက်ချင်း လက်မခံပဲ၊ ဖယ်လည်းမဖယ်ရှားပဲ

^၁ မ၊ ၂။၁၃၆။

^၂ ဒီ၊ ၂။၁၀၃။ "ဣဓေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ - 'သမ္ဗုဒ္ဓါ မေတံ၊ အာဂုဿော၊ ဘဂဝတော သုတံ ကမ္မုခါ ပဋ္ဌဂဟိတံ၊ အယံ ဓမ္မော အယံ ဝိနယော ဣဒံ သတ္တုသာသနံ'န္တိ၊ တဿ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ နပ္ပဋိက္ခောသိတဗ္ဗံ။ အနဘိနန္ဒိတာ အပ္ပဋိက္ခောသိတာ တာနိ ပဒဗ္ဗုနာနိ သာဓကံ ဥဂ္ဂဟေတာ သုတ္တေ ဩသာရေတဗ္ဗာနိ၊ ဝိနယေ သန္တသေတဗ္ဗာနိ။"

ထိုပြောဆိုလိုက်တဲ့အကြောင်းအရာအတိုင်း သုတ္တန်တရား၊ ဝိနည်းတော် တို့နှင့် ကိုက်ညီပါသလား စစ်ဆေးကြရမယ်လို့ ဟောကြားထားခဲ့ပါသည်။)

မဟာပဏ္ဍိတဂေါတမီကိုလည်း ဤသို့ မိန့်တော်မူခဲ့ပါသည် --

"ဂေါတမီ သင်သည် အကြင်တရားတို့ကို ဤ တရားတို့ကား တပ်မက်မှုရာဂနှင့်တကွ ဖြစ်ရန်သာဖြစ်ကုန်၏၊ တပ်မက်မှုရာဂကင်းရန် မဖြစ်ကုန်၊ ဝဋ် ယဉ်ရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝဋ်ကင်းရန် မဖြစ်ကုန်၊ ဝဋ်ဆင်းရဲပျိုးစီးရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝဋ်ဆင်းရဲကို ဖျက်ဆီးရန် မဖြစ်ကုန်၊ အလိုကြီးရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ အလိုနည်းရန် မဖြစ်ကုန်၊ မရောင့်ရဲ ရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ရောင့်ရဲရန် မဖြစ်ကုန်၊ အပေါင်းအဖော်နှင့် နေရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဆိတ်ငြိမ်ရန် မဖြစ်ကုန်၊ ပျင်းရိရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ကြိုးစား အားထုတ်ရန် မဖြစ်ကုန်၊ (မိမိကိုယ်ကို) မွေးမြူနိုင်ခဲရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ မွေးမြူလွယ်ရန် မဖြစ်ကုန်၊ သိဌာနအံ့၊ ထိုတရားတို့ကို စင်စစ်အားဖြင့် ဤကား တရားမဟုတ်၊ ဤကား ဝိနည်းမဟုတ်၊ ဤကား မြတ်စွာဘုရား အဆုံး အမ မဟုတ်ဟု မှတ်ယူလေလော့။"³

(ဆိုလိုသည်မှာ ဂေါတမီ တရားတစ်ခုဟာ ရာဂကိုသာတီးစေတယ်၊ ရာဂကင်းဖို့ အထောက်အပံ့မဖြစ်ဘူး၊ ဝဋ်ဆင်းရဲသာဖြစ်စေတယ်၊ ဝဋ်မှမကင်းလွတ်စေဘူး၊ အလိုကြီးစေတယ်၊ မရောင့်ရဲစေဘူး၊ အပေါင်းအဖော်ကြားမှာ နေစေတယ်၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာမှာ မနေစေဘူး၊ ပျင်းရိစေတယ်၊ ကြိုးစားအားထုတ်စေဘူး၊ မိမိကိုယ်ကို မွေးမြူစောင့်ရှောက်ရာမှာ ခက်ခဲစေတယ်၊ မွေးမြူစောင့်ရှောက်လွယ်သူမဖြစ်စေဘူးဆိုရင် ဒီတရားဟာ မြတ်စွာဘုရား အဆုံးအမ တရားမဟုတ်၊ ဝိနည်းမဟုတ်ဟု မှတ်ယူလိုက်ပါလို့ ဟောကြားထားခဲ့ပါသည်။)

စင်စစ်သော်ကား မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူသည်ကိုတောင် သဒ္ဓါအကြီးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည့်တိုင် မယုံကြည်ပါပေ။ အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သူရမ္မဋ္ဌသူဌေးဟာ သဒ္ဓါအကြီးဆုံး ဒကာ(ဥပါသကာ)ဖြစ်ပါသည်ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။⁴ မာရ်နတ်သည် မြတ်စွာဘုရားအသွင်ဟန်ဆောင်ကာ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးသော သူရမ္မဋ္ဌသူဌေးထံသို့ လာ၍ ဤသို့ ပြောဆိုခဲ့ပါသည် - "ခန္ဓာငါးပါးအားလုံးသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဖြစ်၏ဟု ငါဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း အားလုံးမှာ အဲဒီသဘောမဖြစ်ကုန်။ တချို့ ခန္ဓာများသည် မြဲသည်လည်းကောင်း၊ ခိုင်ခံ့သည်လည်းကောင်း၊ ထာဝရတည်သည်လည်းကောင်း ဖြစ်ပါသေးသည်။" သူရမ္မဋ္ဌသူဌေးသည်ဘုရားအတုပြောဆိုခြင်းအား ချက်ချင်း မယုံကြည်ပါ။ ထိုစကားကို သေသေချာချာ စိစစ်လိုက်သောအခါ မှားယွင်းသောသဘောကို တွေ့မြင်ရသည်။ ထို့ကြောင့် သူရမ္မဋ္ဌသူဌေးသည် မာရ်နတ်ကို ဤသို့မေးခဲ့ပါသည် - "သင်သည် မာရ်နတ် မဟုတ်ပါလော။" မာရ်နတ်သည်လည်း "ဟုတ်ပါသည်၊ ငါမာရ်နတ်ဖြစ်ပါသည်"ဟု ဖြေရပါသည်။ မာရ်နတ်သည် မြတ်စွာဘုရားပုံတော် အသွင်ဆောင်ထားသော်လည်း သူရမ္မဋ္ဌသူဌေးသည် တုတ်ကိုင်၍ "အစ္စစရံ ပဟရိ" (မာရ်)နတ်ကို ရိုက်ပုတ်ခဲ့လေသည်။⁵ ဒီကိစ္စကြောင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ သူရမ္မဋ္ဌသူဌေးကို လောကမှာ သဒ္ဓါအကြီးဆုံးတပည့်အဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်တော်မူပါသည်။

ဒီလိုဆိုတော့ တာဝန်ကျေပွန်သော ဓမ္မမိဋ္ဌာန်ကျကျ အမှန်တရားကို ရှာဖွေသော ပညာရှိ သုတေသီတို့သည် ကိုယ့်အယူအဆကို စွဲလမ်းဆုပ်ကိုင်မထားဘဲ တွေ့ရှိသမျှ အကိုးအကားကျမ်းဂန်များနှင့် နောက်ခံသမိုင်း၊ သမိုင်းခေတ်အခြေအနေတွေကို ဖတ်ရှုလေ့လာ၍ စဉ်းစားဖို့လိုအပ်ပါသည်။ သုတေသနအလုပ်ကို အပြီးသတ်သောအခါမှာ အငြင်းပွားဖွယ် ဒွိဟများဖြင့် ကောက်ချက်တခုခုကို မချရချေ။ သုတေသီတို့သည် ရူပဗေဒပညာရှင်တို့ကဲ့သို့ပင်

³ အံ၊ဉ၊၁၀၇။ "" "ယဇ ခဓာ တိဝံ၊ ဂဓာတမိ၊ ဓမ်မဇ ဇာနဿယာသိ - 'ဣမဇ ဓမ်မာ သရာကယ သံဝတ်တန်တိ၊ နဓာ ပိရာကယ၊ သံယဓာကယ သံဝတ်တန်တိ၊ နဓာ ပိသံယဓာကယ၊ အာစယာယ သံဝတ်တန်တိ၊ နဓာ အပစယာယ၊ မဟိစိဆတာယ သံဝတ်တန်တိ၊ နဓာ အပိစိဆတာယ၊ အသန်တုဋ်ဌိယာ သံဝတ်တန်တိ၊ နဓာ သန်တုဋ်ဌိယာ၊ သင်ဂကိကာယ သံဝတ်တန်တိ၊ နဓာ ပဝိဝကောယ၊ ကဓာသဇီဇာယ သံဝတ်တန်တိ၊ နဓာ ပိရိယာရမ်ဘာယ၊ ဒုဗ်ဘရတာယ သံဝတ်တန်တိ၊ နဓာ သုဘရတာယာ'တိ၊ ဇကံသနေ၊ ဂဓာတမိ၊ ဓာရဿယာသိ - 'နသေဓာ ဓမ်မဓာ၊ နသေဓာ ပိနယဓာ၊ နတေ သတ်ထုသာသနံ'နိတိ။"

⁴ အံ၊၁၊၁၂၇။ "အဝေစ္စပ္ပသန္တာနံ ယဒိဒံ သူရမ္မဋ္ဌော"

⁵ အံ၊ဌ၊၁၊၂၀၄။

အငြင်းပွားဖွယ်ရာများဖြင့် အယူအဆတစ်ခုကို ကောက်ချက်မချရပါ။ ရဟန်းအကျွန်ုပ်တို့၏ သုတေသနအလုပ်အား အတည်ပြုပေး၍ အကောင်းဆုံးနည်းဖြင့် အသုံးပြုခြင်းသည်ကား အထက်အာဏာပိုင်များ၏ တာဝန်ဖြစ်ပေသည်။ ဘာသာရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားဖွယ် ခွဲဟုတ်စရာ ကောက်ချက်ကိုချသော သုတေသီတို့မှာ သင်္ကန်းချွတ်လူဝတ်လဲစေခြင်း၊ ထောင်ချခြင်း၊ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခြင်း၊ သေဒဏ်ပေးခြင်းများအထိ ပြစ်ဒဏ်ခံရနိုင်ပါသည်။ သုတေသနအခြေခံစည်းကမ်းကို မလိုက်နာရသည့်အတွက်ကြောင့်သာ ထိုကဲ့သို့ ပြစ်ဒဏ်ခံရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သုတေသီတို့သည် သိပ္ပံပညာရှင်များကဲ့သို့ပင် စုဆောင်းရရှိလာသမျှအချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး လေ့လာသုံးသပ်ကြရသည်။ အငြင်းပွားဖွယ် ခွဲဟုတ် ဖြစ်ဖွယ်အချက်များကိုတော့ အထက်အာဏာပိုင်များက ယနေ့ခေတ်အသုံးပြုမည်လော သို့မဟုတ် နောင်မှသုံးရန် ယခုဘေးချိတ်ထားမည်လောကို ဆုံးဖြတ်ကြလိမ့်မည်။ သုတေသီတိုင်းအမှားမကင်းပါ။ ထို့ကြောင့် မကျေလည်ဖွယ် အယူအဆများကို ချက်ချင်း ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အနာဂတ် တချိန်ချိန်မှာ တခြားပညာရှင် လူ၊ ရဟန်းများက စိစစ်ပြီး ပြင်ဆင်သင့်က ပြင်ဆင်နိုင်အောင် အာဏာပိုင်များက ခွင့်ပြုလမ်းဖွင့်ပေးထားရမည်။

၂။ မြတ်စွာဘုရား ကထိန်ပွဲကို အဘယ်ကြောင့် ခွင့်ပြုမိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါသနည်း။

မူလပါဠိတော်စာပေကို လေ့လာသောအခါ အများကြီး သတိပြုရမည်။ ဗုဒ္ဓခေတ်အခါ နှင့် ယခုခေတ်အခါမှာ ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထား အစစအရာရာ လုံးဝမတူညီပါ။ ဗုဒ္ဓခေတ်မှ ရိုးရာဓလေ့၊ ယုံကြည်မှု၊ စီးပွားရေး၊ ဘာသာစကား၊ နည်းပညာနှင့် ကျန်းမာရေးရှုထောင့် စသည်ဖြင့် အရာအားလုံးတို့သည် ယခုခေတ်နှင့် ခြားနားလျက်ရှိပါသည်။ ဒါတွေကို နားလည်လက်ခံထားပြီး ဖတ်ရှုလေ့လာဖြစ်သောစာများကို အမှားမှားအယွင်းယွင်းဖြင့် ကိုယ်လိုရာဆွဲမတွေးဘဲ စာပေအတိုင်း တိတိကျကျ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျစွာဖြင့် လေ့လာရပါမည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျအောင် ကြိုးစားအားထုတ်မှု၌ အဋ္ဌကထာဟူသော မူရင်းပါဠိတော်၏ ဖွင့်ဆိုချက်ဟောင်းများက အကူအညီကောင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဋ္ဌကထာသည် ဗုဒ္ဓဇောသမထေရ်မြတ်ကြီးမှ ရေးသားပြုစုသော ကျမ်းများမဟုတ်ပါ။ ဗုဒ္ဓဇောသမထေရ်မြတ်ကြီးသည် ငါးရာစုနှစ်တွင် သီဟိုဠ်ဘာသာစကား (သီရိလင်္ကာဘာသာစကား)မှ ပါဠိလို ဘာသာပြန်ခဲ့ခြင်းသာဖြစ်လေသည်။ ပါဝင်သော သီရိလင်္ကာနိုင်ငံနှင့်ပတ်သက်တဲ့အချက်အလက်များအတိုင်း စစ်စိကြည့်လိုက်သောအခါ ထိုသီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာမူသည် စီအီ (CE) သုံးရာစုနှစ်ကတည်းက အပြီးရေးသားပြုစုထားသည်ဟု ထင်ရှားပါသည်။

ကထိန်ပွဲအကြောင်းပြောပြဆိုလျှင် "ကထိန်"ဆိုတဲ့ စကားလုံး၏ အနက်ကို နားလည်ဖို့ အဓိက အရေးကြီးပါသည်။ သို့သော် ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းသည်မှာ ဝိနည်းမဟာဝါအဋ္ဌကထာ၏ ကထိန်ပွဲခွင့်ပြုမိန့်တော်မူခြင်းအခန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ပရိဝါရအဋ္ဌကထာတွင် သက်ဆိုင်သော အခန်းတွင်လည်းကောင်း "ကထိန်" စကားလုံးအတွက် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်မတွေ့ရပါ။ သို့သော်လည်း စုဠဝါအဋ္ဌကထာမှာ ဒီဖွင့်ဆိုချက် ပါဝင်၏ ၊ "ကထိန်နန္တိ နိဿေနိဓိ တတ္ထ အတ္ထရိတဗ္ဗကဋ္ဌသာရကကိလန္ဓာနံ အညတရမ္ဘိ"။^၆ (= "ကထိန်ဟူသည်ကား လေ့ကား။ ထင်ရှားရှက်ကဲ့သို့ အရွက်ဖြင့် ရက်ထားတော့ ဖျာ၊ တခြားသော အမျှင်ဖြင့် ရက်ထားသော ဖျာ စသည်တို့ကို ဖြန့်ခင်းရန် အသုံးပြုရသော လေ့ကား ဖြစ်သည်။") မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော် ဦးဇနကာဘိဝံသကတော့ (သင်္ကန်းလျာသင်္ကန်း ချုပ်ပုံဆိုးပုံနှင့်ပတ်သက်၍) ဒီလို ရှင်းပြပါသည် - "သင်္ကန်းဖြန့်၍ အဖျားကို ဒုတ်တန်း၌ ချည်ပြီးလျှင် ချုပ်ရသည်။"^၇ ထိုရှင်းပြချက်သည် သာမန်အားဖြင့် ကထိန်ပွဲနှင့် သက်ဆိုင်မှုမရှိပါ။ ကထိန်ပွဲမှ "ကထိန်" စကားလုံးအတွက်

^၆ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၇၉။

^၇ စုဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ၊ နာ ၁၄၆။ "နိဿေကဗိ-ကားအပေါင်သည်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ-ထိုကားပေါင်၌၊ အတ္ထရိတဗ္ဗကဋ္ဌသာရကကိလန္ဓာနံ-ခင်းထိုက်သော သင်ဖြူးဖျာတို့တွင်၊ အညတရမ္ဘိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသည်လည်းကောင်း၊ ကထိန်နန္တိ-မည်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ "နိဿေကဗိ-ကန်ယင်းပေါင်သည်လည်းကောင်း"ဟု ပေး၏၊ စန့်နေသော ကန်ထားသော ယင်းပေါင်ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ရှေးက ထန်းတက်လေ့ကားကို "ယင်း"ဟု ခေါ်သည်၊ နိဿေကဗိဟု ဒုတိယန္တရိုလျှင် "နိဿေကဗိ-ကိုလည်းကောင်း၊ အညတရမ္ဘိ-ကိုလည်းကောင်း"ဟု ပေး၍ အနုဇနာမိဉ္စဝပ်။]"

မှန်ကန်သောရှင်းပြချက် မဟုတ်ပေ။ သို့သော်လည်း "ကထိန်" စကားလုံးအတွက် မူရင်းဝိနည်းပိဋကတွင်လည်းကောင်း ပါဠိအဋ္ဌကထာများတွင်လည်းကောင်း အခြားသော သီးခြား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို မတွေ့ရပါ။ အထက်ပါစာအတိုင်း "ကထိန်"ဟူသည် သင်္ကန်းချုပ်ရာတွင်သုံးသော ဘောင်တစ်မျိုး၊ "အတ္တရန"ဟူသည် ထိုဘောင်အပေါ်တွင် သင်္ကန်းကို ခင်းရခြင်းဖြစ်သည်ဟု သိရပါသည်။ ဒီအဓိပ္ပါယ်အတိုင်းသာ တကယ်အမှန်ဖြစ်လျှင် ကထိန်ပွဲပေါ်ပေါက်လာခြင်းမှာ သံဃာတော်များကို သင်္ကန်းချုပ်ရန် အခွင့်ပေး၊ နှိုးဆော်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တေစိဝရိတ် (သင်္ကန်းသုံးထည်ပဲသုံး ဝတ်တစ်မျိုး) တောနေ ရဟန်းများ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်ရန် ခရီးဝေးမှကြွလာကြသောအခါ မိုးကြီးရွာသဖြင့် ရွှဲရုံစိုက်ကြသည်ကို တွေ့မြင်တော်မူရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် ကြီးမားသောကရုဏာထားတော်မူခဲ့လေသည်။ အာနိသင်ငါးပါးနှင့်တကွ သင်္ကန်းချုပ်ခွင့်ပေးတော်မူခဲ့ခြင်းဖြင့် ရဟန်းများသည် ဆင်းရဲသောရွာသူရွာသားများထံမှအလှူခံ၍လည်းကောင်း၊ ဆိုင်မှအကြွင်းအကျန်၌လည်းကောင်း၊ စွန့်ပစ်ထားသောနေရာမှလည်းကောင်း ပိတ်စအပိုင်းငယ်လေးများကို စုဆောင်းပြီး သင်္ကန်းကောင်းတစ်ထည်ကို ချုပ်ကာ လိုအပ်နေသော မိတ်ဆွေရဟန်းတစ်ပါးအတွက် လှူဒါန်းနိုင်ခွင့်ကို ရကြလေသည်။ ပေးကမ်းရက်ရောခြင်းကို ကျင့်ကြံရာလည်းရောက်ကြလေသည်။ သို့သော်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာအစကာလကတည်းက ရဟန်းများ သင်္ကန်းကို ချုပ်လေ့ရှိခဲ့သည်ဖြစ်သောကြောင့် သင်္ကန်းချုပ်ခွင့်ပေးလိုက်တယ်ဆိုတဲ့ ဒီကိစ္စဟာ အသစ်အဆန်းမဟုတ်တာကြောင့် စဉ်းစားကြည့်စရာဖြစ်နေသည်။ ဒီနေရာမှာ အသစ်စတင် ခွင့်ပြုပေးတော်မူလိုက်သော ဖြစ်နိုင်ချေအချက်များမှာ ကိုယ်ရည်ရွယ်ထားသော တခြားရဟန်းတပါးအတွက် ချုပ်ရခြင်း၊ သံဃာ့ကံဖြင့် တရားဝင် သင်္ကန်းလှူခွင့်ရခြင်းများ ဖြစ်ပေသည်။ စိတ်ဝင်စားစရာတစ်ခုမှာ ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည်လည်းကောင်း၊^၈ မစိုးရိမ် နာယက စာချအဖွဲ့၏ ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်တွင်လည်းကောင်း၊^၉ ဒီ (ကထိန်ကုဋ္ဌကဉ်လာသော ကထိန်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍) "ကထိန်" ပါဠိစကားလုံးကို (သင်္ကန်းချုပ်ရန်) "ဘောင်"ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ဖြင့် မဖွင့်ဆိုကြပေ။

ကထိန်ကုဋ္ဌကအဋ္ဌကထာမှာ¹⁰ ဤသို့ရှင်းပြထားပါသည် *"သစေ ကထိန်တ္တာရာ ပညတ္တော အဘဝိဿ၊ ဧတေ ဘိက္ခု ဧကံ စီဝရံ ဌပေတွာ သန္တရုတ္တရေန အာတ္တတ္တာ န ဧဝံ ကိလန္တာ အဿု"* (= "ကထိန်ခင်းခြင်းကို (ငါဘုရား) ခွင့်ပြုမိန့်ဆိုလိုက်လျှင် ထိုရဟန်းများ သင်္ကန်းတစ်ထည် ချန်ထားခဲ့၍ ဧကသီ (ကိုယ်ရုံ)နှင့် သင်ပိုင်းတို့ဖြင့်သာ (ဝတ်ရုံ၍) လာနိုင်သဖြင့် မပင်ပန်းကြကုန်။") ဒီစာကြောင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုကြည့်လျှင် ရဟန်းများအတွက် သက်သောင့်သက်သာဖြစ်စေခြင်းကိုရှေးရှုလျက် တင့်ကြပ်သောစည်းကမ်းတချို့ကို (ခေတ္တ)သုတ်သင်နိုင်အောင် ကထိန်ပွဲကို စတင်ခွင့်ပြုမိန့်ဆိုတော်မူခဲ့ကြောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်ခန့်က ရေးသားပြုစုခဲ့သော ဋီကာများ(အဋ္ဌကထာစာများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ဆိုသော စာပေတစ်မျိုး)၌ဝယ် ကထိန်စကားလုံးကို သီးသန့် ရှင်းပြထားပါသည်။ ဋီကာများ၏ရှင်းပြချက်မှာ "ကထိန်"ဟူသည် (ကထိန် အာနိသင် ငါးပါးတို့၏) "ခက်မာခြင်း" "ကြံ့ခိုင်ခြင်း" ဖြစ်ပါသည်။ ဝိနည်းပိဋကနှင့် စပ်သော ဋီကာအားလုံးတို့၌လည်း¹¹ "ကထိန်"စကားလုံး၏ အဓိပ္ပါယ်သည် *"ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရဏသမတ္တတာယ ထိရန္တိ"* (= "အာနိသင် ငါးပါးတို့ကို ထည့်သွင်းစွမ်းရည်၏ ခက်မာခြင်း" သို့မဟုတ် "အကျိုးအာနိသင်ငါးမျိုးတို့ကို အတွင်းပြုခြင်းငှာစွမ်းနိုင်သည့်အတွက် ခိုင်မြဲသောကြောင့် ကထိန်ဟုခေါ်သည်။")ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ဤဋီကာပါ စာကြောင်းကို အကြောင်းပြု၍ တိပိဋကဓရ ဆရာတော် ဦးကုဋ္ဌပါလသည် စာရေးသူအား ကြီးမားသောကရုဏာဖြင့် ပေးစာတစ်စောင် ပို့၍ ဤသို့ ချီးမြှောက်ရှင်းပြပါသည် - "ကထိန်-ပုဒ်၌ 'က'ကို 'ကရဏ'ဟုဖွင့်- ပြုခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရ။ 'ထိန်'ကို 'ထိရံ'ဟုဖွင့်- ခိုင်မြဲခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရ။" ဒီအဓိပ္ပါယ် အတိုင်းသာ အမှန်ဖြစ်လျှင် ကထိန်ပွဲ စတင်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဟာ ခရီးသွားလာခြင်းနှင့် သင်္ကန်းများစီမံကိုင်တွယ်ခြင်းမှာ

^၈ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ အတွဲ ၂၊ နာ ၁၆၇။ ဆရာတော် ဦးဇနကာဘိဝံသသည် အောက်ခြေမှတ်ချက်တွင် ကထိန်စကားလုံးကို အသေးစိတ်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပေးမယ့် သင်္ကန်းချုပ်ရာပေါင်းအဓိပ္ပါယ်ကို လုံးဝ မဖော်ပြပါ။ ဆရာတော်လက်ခံထားသော အနက်အဓိပ္ပါယ်မှာ (ဒီစာတွင် အောက်မှာ ရှင်းပြမယ့်) ဋီကာဖွင့်ဆိုချက်ပဲ ဖြစ်ပါသည်။
^၉ "တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်၊" အဘိဓမ္မာဟာရဋ္ဌဂုရု မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို အမှူးထား၍ မစိုးရိမ် နာယက စာချအဖွဲ့ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ၂၀၀၅။ အတွဲ ၅၊ နာ ၁၉၇။ စကားလုံး - ကထိန်။
¹⁰ ပိဋကုပ္ပ၊ ၃၈၇။
¹¹ ၁၉၃။ ပိနယာလင်ကာရ၊ ၂။ ၈၉။

ပိုမိုအဆင်ပြေလွယ်ကူစေရန် နှင့် သင်္ကန်းအသစ်ချုပ်ခြင်းသည်လည်း ပိုမိုလွတ်လပ်လာစေရန် ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဇီကာပါ ကထိန်ပွဲ ဝါဒသည် မေတ္တာနှင့်လှူဒါန်းခြင်းကိစ္စထက် ဝိနည်းစည်းကမ်းများကို သုတ်သင်ခြင်းကိစ္စကို အလေးပေး ယူဆလေသည်။

ဇီကာစာပေ ရေးသားပြုစုထားသော မထေရ်မြတ်ကြီးတို့သည် အဋ္ဌကထာစာနှင့် မူရင်းပါဠိတော်စာများကို ရဟန်းအကျွန်ုပ်တို့ နားလည်နိုင်အောင် အလွန်ကြီးမြတ်သော စာပေအထောက်အကူကောင်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုခဲ့ကြပေသည်။သို့သော် ဇီကာစာပေပြုစုထားခဲ့သော မထေရ်မြတ်ကြီးတို့သည်လည်း ဘုရားများမဟုတ်သလို အလုံးစုံသိသောသူများ(သဗ္ဗညုဥတ္တရိမနဿဓမ္မ ရသူများ) လည်း မဟုတ်ကြပါ။သုတေသီများဖြစ်သော ရဟန်းအကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုမထေရ်မြတ်ကြီးတို့၏ အယူအဆများကို မူရင်းပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာစာပေများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အဋ္ဌကထာစာပေများကို အခြေခံပြုပြီး မြတ်စွာဘုရား ကထိန်ခင်းခြင်းမှ "ကထိန်"စကားလုံး၏ မူရင်းအဓိပ္ပါယ်သည် သင်္ကန်းချုပ်သော ဘောင်ကို ရည်ညွှန်းလေသလား (သို့မဟုတ်) ရဟန်းများရရှိလာမည့် အာနိသင် ငါးပါးတို့၏ ခိုင်ခံ့ခြင်းကိုရည်ညွှန်းလေသလား ကို ရဟန်းအကျွန်ုပ်တို့သည် ဆွေးနွေးသင့်ပါသည်။ တိပိဋကဓရ ဆရာတော် ဦးကုန္ဒပါလသည် စာရေးသူကို ကြီးမားသောကရုဏာဖြင့် ဥပမာပေးတော်မူသည် - "စာမေးပွဲပြီးလို့ နေရာသီကျောင်းပိတ်ချိန် (၃)လတာကာလအတွင်း၌ မိဘများက ကလေးများအား ခရီးမသွားဘဲ အိမ်မှာပဲ(၃)လလုံးနေလျှင် ဆုချမည်ဟု ပြောသောကြောင့် မိဘစကားအတိုင်း (၃)လလုံးအိမ်ခြံ့သောကလေးများ ဆုချခံရသကဲ့သို့" ရဟန်းများသည် ဝါတွင်း(၃)လ၌ ခရီးမထွက်ဘဲ ဝါဆိုဝါကပ်ရာကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးခဲ့ကြလျှင် ဆုလာဘ်အဖြစ် ကထိန်ခင်း၍ အာနိသင်ငါးပါး ခံစားနိုင်ကြသည်ဟု ဥပမာပေးခဲ့ပါသည်။ အရှင် ဌာနိဿရောကတော့¹² မြတ်စွာဘုရား ရဟန်းတော်များအတွက် ကထိန်အာနိသင်များပေးအပ်ခြင်းကိုပဲ အဓိကထားတော်မူခဲ့လျှင် ဝါတွင်း(၃)လသာ ရှိဖို့လိုအပ်သည်။ ကထိန်ပွဲ၌ သင်္ကန်းချုပ်ခြင်းကိစ္စလည်းလိုအပ်နေသောကြောင့် ကထိန်စကားလုံး၏ မူရင်းအဓိပ္ပါယ်သည် (သင်္ကန်းချုပ်ရာ)ဘောင် ဖြစ်ဖို့ ပိုများသည်ဟု အကြံပေးပါသည်။ လတ်တလော နှစ်တစ်ထောင်အတောအတွင်းကာလ၌ကား ဗုဒ္ဓဘာသာရိုးရာဓလေ့၏ ကထိန်ဟူသည် အာနိသင် ငါးပါးတို့၏ ခိုင်ခံ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်၍ ဒီအဓိပ္ပါယ်ကို အခြေခံပြုပြီး ယနေ့ကထိန်ပွဲတို့၏ ကျင်းပပုံအဖြစ် တိုးတက်ပြောင်းလဲခဲ့လေသည်။

အထက်ပါ အချက်ကို အတိုချုပ်၍ ပြောရလျှင် ကထိန်ပွဲကို မြတ်စွာဘုရား စတင်ခွင့်ပြုမိန့်ကြားတော်မူသည့်အတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေ မူရင်းအကြောင်းနှစ်မျိုး ဖြစ်ခဲ့ပါသည် --

(၁) ရဟန်းများသည် ရည်ရွယ်ထားသော မိတ်ဆွေရဟန်းတစ်ပါးအတွက် သင်္ကန်းတစ်ထည်ချုပ်၍ မေတ္တာ၊ ကရုဏာနှင့် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းအရာ၌ အားထုတ်စေချင်တော်မူသည်၊ သို့မဟုတ်

(၂) မိုးရာသီနှင့် ဆောင်းရာသီတို့တွင် ရဟန်းများအား (အထူးသဖြင့် ကိုယ့်သင်္ကန်း ကိုယ်ချုပ်ခဲ့လျှင်) သက်သောင့်သက်သာရှိစေချင်တော်မူသည်။

၃။ ကထိန်နာနိသံသ (ကထိန်အာနိသင်)များ အဘယ်ကြောင့်၊ မည်ကဲ့သို့ ရရှိသွားမည်နည်း။

"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝဿပုဋ္ဌာနံ ဘိက္ခုနံ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ။ အတ္ထတကထိနာနံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စ ကပ္ပိဿန္တိ။"

"ကထိန်"ဟူသော ပါဠိစကားလုံးကို "(အာနိသင် ငါးပါးတို့၏) ခိုင်ခံ့ခြင်း"ဟု ဘာသာပြန်တယ်ဆိုပါစို့ -

"ရဟန်းတို့၊ ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့အား (အာနိသင် ငါးပါးတို့၏) ခိုင်ခံ့ခြင်းကို ငါဘုရား ခွင့်ပြု၏၊ ရဟန်းတို့၊ (အာနိသင် ငါးပါးတို့၏) ခိုင်ခံ့ခြင်းရပြီးသော ရဟန်းတို့အား အာနိသင်အချက် ငါးပါး အပ်စပ်မည်"ဟု (မိန့်တော်မူ၏)

¹² "Buddhist Monastic Code", ven. Thānissaro, 2011; PDF p.252.

ဒီဘာသာပြန်ချက်ကို သတိထားပြီး စစ်စိကြည့်လျှင် ကထိန်အာနိသင်အချက်ငါးပါးဖြင့် အပ်စပ်စေဖို့ရာ မိမိကိုယ်ကို ထိုအာနိသင်ငါးပါး ခိုင်ခံ့စွာ အရင်ပေးအပ်ဖို့ လိုအပ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ့်ဘာသာ ဆုံးဖြတ်ပေးအပ်ထားသော အာနိသင်ငါးပါး နှင့် ထို့အတွက်ကြောင့် အပ်စပ်ရရှိလာမည့် အာနိသင်ငါးပါး စုစုပေါင်း (၁၀)ပါး ဖြစ်သွားသည်။

ယခု "ကထိန်"ဟူသော စကားလုံးကို "(သင်္ကန်းချုပ်ရာ) ဘောင်"ဟု ဘာသာပြန်တယ်ဆိုပါစို့ -

သာရဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၃၅။ ဝဇီရ၊ ၄၈၈။ ဝိမတိ၊ ၂

"ရဟန်းတို့၊ ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့အား (သင်္ကန်းချုပ်ရာ) ဘောင်ကို ခင်းခြင်းငှါ ငါဘုရား ခွင့်ပြု၏။ ရဟန်းတို့ (သင်္ကန်းချုပ်ရာ) ဘောင်ကို ခင်းပြီးသော ရဟန်းတို့အား အာနိသင်အချက် ငါးပါး အပ်စပ်မည်"ဟု (မိန့်တော်မူ၏)

ဒီတစ်ချက်မှာမူကား ရဟန်းများသည် အထူးနည်းဖြင့် သင်္ကန်းကို (ပါဠိစာပိုဒ်တွင် ဖော်ပြမယ့်နည်းအတိုင်း) ပြင်ဆင်ကြမည်ဖြစ်၍ ပြင်ဆင်ခြင်းသည် မှန်ကန်လျှင် ထိုရဟန်းတို့သည် အာနိသင် ငါးပါးတို့ကို ရရှိသွားမည်။

သို့သော်လည်း ဤ"ဘောင်"အဖြစ်ဘာသာပြန်ဆိုချက်ကို မြန်မာဆရာတော်ကြီးများက လုံးဝ လက်မခံချေ။

ကထိန်ခင်းခြင်း မှန်ကန်စွာ ပြုလေပြီးသော ရဟန်းတို့သည် အောက်ပါအာနိသင် ငါးပါး ရရှိလာပေမည် -

- (၁) အနာမန္တစာရ (သီတင်းသုံးဖော် ရဟန်းတစ်ပါးပါးကို မပန်ကြားဘဲ ဒကာ၊ ဒကာမတို့အိမ်တွေသို့ ကြွနိုင်ခြင်း။)
- (၂) အသမာဒါနစာရ (သင်္ကန်းသုံးထည်လုံးအပြည့်အစုံမသယ်ဘဲ ကျောင်းပြင်ပသို့ သွားလာနိုင်ခြင်း။)
- (၃) ဂဏဘောဇန (၄-ပါး၊ ၄-ပါးထက်ပိုလွန်သော ရဟန်းတော်တို့ကို ထမင်းစားလာခဲ့ပါ၊ ဟင်းစား လာခဲ့ပါ၊ မုန့်စားလာခဲ့ပါ စသည်ဖြင့် မအပ်သောဖိတ်ခြင်းဖြင့် ဖိတ်ကြားလာသော ဆွမ်းဘောဇဉ်များကို စားလိုက လိုက်၍ဘုန်းပေးနိုင်ခြင်း။)
- (၄) ယာဝတ္ထဝီရ (သင်္ကန်းများ အလိုရှိသလောက် သိမ်းထားနိုင်ခြင်း။)
- (၅) ယော စ တတ္ထ ဝီရိယ (ကျောင်းတိုက်၌ ရရှိလာသမျှ သင်္ကန်းများသည် ကျောင်းတွင် ဝါဆိုထားသော ရဟန်းတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှု ဖြစ်သွားခြင်း။)

မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့ကို ကထိန်ခင်းခြင်း ခွင့်ပြုမိန့်ကြားတော်မူပြီးသည်နှင့်တပြိုင်နက် ဤအာနိသင် ငါးပါးတို့ကို ဆက်လက်မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အာနိသင် ငါးပါးနှင့် ကထိန်ပွဲသည် ခွဲခွာလို့မသော အရာများ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဤနေရာ၌ ပဟေဠိ တစ်ခု ဖြစ်နေသည်။ ကထိန်ပွဲ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာရာ ပုံဝတ္ထု၌ အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုချက်အရ ဝါကျွတ်ပြီး၍ ဘုရားရှင်အားဖူးမြော်ရန် ခရီးထွက်လာသော မိုးရေရွှံ့စိုနေသော ရဟန်းများသည် ငုတင် (၁၃)ပါးလုံး ကျင့်နေသော ရဟန်းများ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ "ဣမေ ပန တေရသာဝိ ငုတင်္ကနီ သမာဒါယေဝ ဝတ္တန္တိ" (= "ဤ (ရဟန်းတို့သည်) ငုတင်ကျင့်ကြံမှု ၁၃-ပါးလုံး ကျင့်ကြံစောင့်ထိန်းကြကုန်သည်")¹³ ငုတင် (၁၃)ပါးတွင် ပံသုကူလိကငုတင်လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုရဟန်းတို့သည် ဒကာ၊ ဒကာမများ လှူဒါန်းသည့် သင်္ကန်းများကို လက်မခံနိုင်ခဲ့ပါ။ ရဟန်းအကျွန်ုပ်တို့သည် အဋ္ဌကထာဝါဒကို ယုံကြည်လျှင် ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိအရ မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြုတော်မူခဲ့သော အာနိသင် ငါးပါးတို့မှ သုံးပါးသည် ထိုရဟန်းတို့အတွက် အသုံးမကျဘဲ ဖြစ်၍ နေပါသည်။ ထိုသုံးပါးမှာ-(၁) အနာမန္တစာရ ကြောင့် ရဟန်းများ လူနေအိမ်များသို့ ပိုမိုကြွရောက်စေခြင်းကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမများ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြသော သင်္ကန်းများ ပိုမိုရရှိလာနိုင်သည်။ (၂) ဂဏဘောဇန ကြောင့်လည်း ရဟန်းများ လူနေအိမ်များသို့ ပိုမိုဆွမ်းစားကြွရောက်စေခြင်းကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမများ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြသော သင်္ကန်းများ ပိုမိုရရှိလာနိုင်သည်။ (၃) ယော စ တတ္ထ ဝီရိယ သည် သံဃာတော်များအား ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြသော သင်္ကန်းနှင့် လုံးလုံးပတ်သက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားဖူးလာ ရဟန်းတော်တို့အတွက် အာနိသင်(၃)ပါးသည် အသုံးမပြုနိုင်ဟု မှတ်ယူရမည်လော ဒါမှမဟုတ် ရဟန်းအကျွန်ုပ်တို့သည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (အယူမှားသော ရဟန်းများ)အဖြစ်ခံ၍ ကထိန်မူရင်းပုံဝတ္ထုတွင် ရဟန်းများ ငုတင် ၁၃-ပါးလုံး

¹³ ဝိဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၃၅။

ကျင့်ကြံခဲ့သည်ဟုဖော်ပြထားသော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာများကို အယုံအကြည်မထားဘဲနေလိုက်ရမည်လော။ ဒီပဟေဠိ အချက်ကို အဆင့်မြင့်အာဏာပိုင်များ ဆုံးဖြတ်ကြပါစေ။

အာနိသင် ငါးပါးသည် အမှန်တကယ် ခိုင်ခံ့ပါသလားဟူသော "ခိုင်ခံ့ခြင်း"ကို သရုပ်စိစစ်လိုပါသည်။ တိပိဋကဓရ ဆရာတော် ဦးကုန္ဒပါလသည် ကြီးမားသောကရုဏာဖြင့် စာရေးသူကို ချီးမြှောက်တော်မူသော ရှင်းပြချက်အရ ဒီမှာ ခိုင်မြဲခြင်းဟူသည် ရဟန်းများအား ရရှိသော အာနိသင် ငါးပါးသည် ပြောင်းလဲခြင်း လုံးဝမရှိ။ တနည်းဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရား ရွေးချယ်သတ်မှတ်ပေးထားတော်မူခဲ့သော အာနိသင် ငါးပါးသည် အတိတ် အနာဂတ်တို့၌ ပြောင်းလဲမှု လုံးဝမရှိပါ။ ရဟန်းများသည် (မှန်ကန်သော သံဃာ့ကံဖြင့်ရရှိသော) အာနိသင် ငါးပါးကို ခံစားခွင့်ရခြင်းသည်လည်း ဘယ်တော့မှ မပြောင်းနိုင်ပါ။ ထို့ပြင် ကထိန်တစ်ခါခင်းတိုင်း ကထိန်ပွဲတွင် ပါဝင်လျက်ရှိသော ရဟန်းများအား အာနိသင် ငါးပါးကို ဖြစ်ပေါ်စေမည် ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ကထိန်ခင်းခြင်းအလေ့သည် ခိုင်မြဲနေပေမည်။

ကထိန်အာနိသင် ငါးပါးကို ရရှိနိုင်အောင် နှစ်ချက်ကို ဖြည့်စွမ်းရမည် - (၁)ကျောင်းတိုက်တစ်ခုထဲ၌ ပထမဝါ¹⁴ သီတင်းသုံး၍ (၂)ကထိန်သံဃာ့ကံကို မှန်ကန်စွာ ဆောင်ရွက်ရမည်။ လက္ခဏာနှစ်မျိုးရှိပြီး ထိုအာနိသင်ငါးပါးအားပျက်ပြယ်စေနိုင်သော အကြောင်းရှစ်မျိုးရှိသည်။ ဤစာတမ်း၏နောက်ပိုင်းတွင် ပျက်ပြယ်ကြောင်းရှစ်မျိုးအားဖော်ပြပါမည်။ ယခုအတိုချုပ်ပြောရလျှင် ကထိန်သင်္ကန်းကို ပြုမည့် ရဟန်းသည် ကျောင်းတိုက်မှထွက်ခွာသွားပြီး ပြန်မလာခြင်း၊ ချုပ်နေသော ကထိန်သင်္ကန်းပျက်စီးသွားခြင်း၊ ကျောင်းတွင်းရှိရဟန်းများသည် သံဃာ့ကံဖြင့် တရားဝင် ကထိန်နတ်၍ အာနိသင်ပယ်ဖျက်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။¹⁵

အာနိသင် ငါးပါး၏ ကောင်းကျိုးသည် ပြင်ပသို့ ကြွချီရာ၌လည်းကောင်း၊ မိမိသင်္ကန်းများကိုင်တွယ်ထိန်းသိမ်းရာ၌လည်းကောင်း ပိုမိုလွတ်လပ်လာသောကြောင့် သင်္ကန်းချုပ်ရန် ပိတ်စငယ်လေးများ လိုက်လံစုဆောင်းရာ၌ အဆင်ပြေပြေဖြစ်စေပါသည်။ သို့ပါသော်လည်း ထိုအာနိသင် ငါးပါးမှာ ငါးပါးလုံး ရချင်ရ မဟုတ်လျှင် တစ်ပါးမှမရပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ အာနိသင် လေးပါး၊ သုံးပါးသာ ကွက်ရခြင်းမျိုးမရှိပါ။ ပဉ္စမမြောက်အာနိသင်ကြောင့် ကထိန်ခင်းသောကျောင်းတိုက်သို့ တစ်ပါးသောကျောင်းတိုက်က သံဃာတော်များ လာရောက်နေထိုင်ကြ ရာတွင် သံဃာအားလုံးအတွက် သင်္ကန်းလှူဒါန်းပါသော်လည်း မူလကထိန် ခင်းထားသောကျောင်းတိုက်မှ သံဃာတော်များကသာ ပိုင်ဆိုင်ရရှိသည်။ ခတ္တလာရောက်သီတင်းသုံးသော ရဟန်းတော်များမှာ သင်္ကန်းများကို လက်မခံခွင့်မရပေ။¹⁶ ဝိနည်းမဟာဝါတွင် ရဟန်းမထေရ်ကြီးနှစ်ပါး ကျောင်းတစ်ကျောင်းကို ခတ္တလာရောက်သီတင်းသုံးသောအကြောင်း ဖတ်ရှုရပါသည်။ ထိုဧည့်သည်မထေရ်ကြီးများရှိသဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမများလည်း ဝမ်းသာအားရဖြစ်စွာ သံဃာအားရည်စူး၍ သင်္ကန်းလှူရန် စီစဉ်လိုက်ကြသည်။ ထိုနောက် ထိုမထေရ်နှစ်ပါးသည် ကျောင်းတိုက်၌အမြဲသီတင်းသုံးသော ရဟန်းတို့ကို - "ငါ့သျှင်တို့ ငါတို့သည်ကား မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတိုင်း တရားတော်ကို သိကုန်၏။ ထိုသင်္ကန်းတို့သည်

¹⁴ ပထမဝါ (ပုရိမဝါ) = မွေစကြာနေ့ (ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁)ရက်နေ့ / ဝါထပ် နှစ်မှာ ဒုတိယဝါဆို လပြည့်) မှ စပြီး သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့ထိ ရဟန်းများ ခရီးမထွက်ရဘဲ၊ ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးပြီး "ဝါကပ်"သော ကာလ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒုတိယဝါ (ဗုဒ္ဓိမဝါ) = မေတ္တာနေ့ (ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် (၁)ရက်နေ့) မှ စပြီး တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ထိ ရဟန်းများ ခရီးမထွက်ရဘဲ၊ ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးပြီး "ဝါကပ်"သော ကာလ ဖြစ်ပါတယ်။

¹⁵ အာနိသင် ငါးပါးသည် ပျက်ပြယ်နည်း ရှစ်ပါးကို နောက်ဆက်တွယ် ။၁။တွက် ကြည့်။

¹⁶ ဦးဇင်း၏ နားလည်မှုအမှားကို အမှန်ဖြစ်အောင် ဆရာတော် ဦးဝဇီရဝါဏီဘိဝံသသည် ပြင်ဆင်သည့်အတွက် ဆရာတော်ကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ပဉ္စမအာနိသင်သည် ခဏသိမ်ဖြစ်ခြင်း မဟာသိမ်ဖြစ်ခြင်း အတွင်း၌ပင် ထိရောက်၍ ဤသီဟာများအပြင်၌ အာဂန္တုကအလည်လာသော ရဟန်းသံဃာတော်များ သံဃာအားသင်္ကန်းအလှူကို လက်ခံနိုင်ကြသည်ဟူသော အယူအဆမှားယွင်းပေသည်။ ပဉ္စမအာနိသင်ကို အခန့်အသတ်ပြုသော သိမ်သည် ဥပစာရသိမ် ဖြစ်ပါသည်။ (မလေးရှာ) အရှင် အဂ္ဂစိတ္တ ဤသို့ ရှင်းပြပါသည် - "သာမန်အားဖြင့် သင်္ကန်းများ ဝေလှူသည့်အခါတွင် ကျောင်းအရပ် (ဥပစာရသိမ်)တွင် သီတင်းသုံးသော ရဟန်းသံဃာတော်များအားလုံးအား ဝါစဉ်အတိုင်း ဝေလှူလေ့ရှိပါသည်။ သော်ငြားလည်း ကျောင်းတစ်ကျောင်းတွင် ကထိန်ခင်း၍ ကထိန်အာနိသင်များလည်းရရှိသည့်အခါတွင် သံဃာအားရရှိလာသည့်သင်္ကန်းများ (ထိုကျောင်းတွင်) ကထိန်အာနိသင်ရရှိသည့် ရဟန်းများတို့ကိုပဲ ဝေလှူရပါသည်။ တစ်နည်းဆိုရင် (သင်္ကန်း)ဝေလှူသည့်အခါ ကျောင်းအရပ်တွင်ရှိသမျှ အာဂန္တုကအလည်လာသော ရဟန်းမထေရ်များအား သံဃာဒါနဖြစ်သည့်သင်္ကန်းတို့ကို လုံးဝ မလှူသင့်ပေ။ ("Kathina Then and Now", Aggacitta Bhikkhu, Sasanarakkha Buddhist Sanctuary, Malaysia, 2001 (republished as PDF by Buddha Dhamma Education Association Inc.); p.46) . သင်္ကန်းအလှူရှင်သည် သိမ်တစ်မျိုး (ဥပမာ ခဏသိမ်၊ ဥဒကုက္ကေပသိမ် (ရေသိမ်) စသည်)တွင် တွေ့သမျှရဟန်းသံဃာများကို သင်္ကန်းများဆက်ကပ်လှူဒါန်းချင်သည်ဖြစ်၍ လျှောက်လျှင်၊ အာဂန္တုကအလည်လာသော သံဃာတော်များကိုအပါအဝင် လှူဒါန်းထားသော သင်္ကန်းများကို ဝေနိုင်ပါသည်။ အတိတ်အနာဂတ်သံဃာအား သံဃာအားလုံးအား လှူဒါန်းချင်သည်ဖြစ်၍ လျှောက်လျှင်လည်း အာဂန္တုကအလည်လာသော သံဃာတော်များလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။

ကထိန်နတ်သည်တိုင်အောင်(အာနိသင်များ မပယ်ဖျက်သ၍) သင်တို့၏ သင်္ကန်းတို့သာတည်း"ဟု ပြောဆိုကုန်၏။¹⁷ ဘိက္ခုနီဝိဘင်မှာ သင်္ကန်းများကို သံဃာအားရည်စူး၍ ဒကာ၊ ဒကာမများက လှူဒါန်းချင်လျှင် အာနိသင်ငါးပါး (ကထိန်ကို) နတ်သင့်ပါသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။¹⁸ ယနေ့ခေတ်တွင် ကျောင်းတိုက်၌ ဝါဆို ရဟန်းများသည် ရဟန်းတစ်ပါးကိုရွေးချယ်၍ သင်္ကန်းလှူဒါန်းကာ အာနိသင် ငါးပါးကို ရရှိပြီးသောအခါ၌ပင် ထိုကျောင်းတိုက်သို့ အလည်လာသော အာဂန္တုကသံဃာတော်များအတွက် သင်္ကန်းအလှူမှ သင်္ကန်းများကို ထိုကျောင်းတိုက်နေရဟန်းများ၏ ကထိန်အာနိသင်ကို မနတ်ဘဲ လက်ခံစေလျက်ရှိသည်။ ထိုသို့ ပြုကြခြင်းမှာ အလှူရှင်များက သံဃာတစ်ပါးချင်းစီအတွက် ရည်ရွယ်လှူဒါန်းသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်ကား ရိုးရာလုပ်နည်းတစ်ခုသဖွယ်ဖြစ်လာပြီး အကျိုးမရှိသော သင်္ကန်းအတွက် ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းများ ကင်းဝေးအောင် (အလှူရှင်တို့ လှူဒါန်းသော သင်္ကန်းကို အာဂန္တုက သံဃာများက အလိုရှိခဲ့သော်) ကျောင်းတိုက်နေသံဃာတို့၏ကထိန်အာနိသင်မနတ်ဘဲ သံဃာတစ်ပါးချင်းစီအတွက် သင်္ကန်းများ လှူဒါန်းစေလျက်ရှိသည်။ မလေးရှာနိုင်ငံမှ စာပေနဲ့စပ်သော အရှင် အဂ္ဂစိတ္တက ဤသို့ ရှင်းပြပါသည် -

"မြန်မာနိုင်ငံမှာ မဟာစည်တရားရိပ်သာတွင်လည်းကောင်း ပဏ္ဍိတာရာမတရားရိပ်သာတွင်လည်းကောင်း သီတင်းသုံးခဲ့သောအခါ၌ ကထိန်အလှူရှင်သည် ကထိန်ခင်းရန် သံဃာအားရည်စူးလှူသည်မှာ အများအားဖြင့် ဒုကုဋ်(သင်္ကန်းသုံးမျိုးထဲမှ တစ်မျိုး)တစ်ထည်သာ လှူဒါန်းသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ကျန်သည့် ပရိက္ခရာပုဆိုးသင်္ကန်းများအားလုံးကို "သံဃာ"အားရည်စူးမလှူပဲ အာဂန္တုကရဟန်းအပါအဝင် ကျောင်းတိုက်ရှိ ရဟန်းအားလုံး တစ်ပါးစီအတွက် လှူဒါန်းပါကြောင်း မြန်မာလို စုပေါင်းရွတ်ဆိုကြသည်ကို မြင်တွေ့ရပါသည်။"¹⁹

"အာဂန္တုကရဟန်းတို့၏ မူလကျောင်းတိုက်ရှိသံဃာ"အား သင်္ကန်းလှူဒါန်းပေးလိုက်လိုသော် ထိုအာဂန္တုကရဟန်းတစ်ပါးထဲအတွက် ရည်စူးလှူဒါန်းသကဲ့သို့ ထိုအာဂန္တုကရဟန်း၏ မူလနေရာမှ သံဃာအားရည်စူး၍ လှူဒါန်းနိုင်ပေသည်။ - "သစေ ပန ဇမ္ဗုဒီပေ ဌိတော "တမ္ပပဏ္ဍိတီပေ သံဃဿ ဒဋ္ဌိ"တိ ဒေတိ၊ တမ္ပပဏ္ဍိတီပေ ဧကောပိ ဂန္တော သဗ္ဗေသံ ဂက္ခိတုံ လဘတိ"²⁰ = "ထိုသို့ပြုခဲ့လျှင် အလှူရှင်က အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာရှိသော ရဟန်းတို့အား သင်္ကန်းပေးလှူသောအခါ အလှူရှင်က "ဤသင်္ကန်းကို သီရိလင်္ကာနိုင်ငံမှ သံဃာအား ရည်စူးလှူဒါန်းပါသည်" ဟုဆိုသော် ထိုအထဲတွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံမှရဟန်းတစ်ပါးလောက်ပါဝင်နေပါက ပေးလှူလိုက်သော သင်္ကန်းအားလုံးကို ထိုအာဂန္တုကရဟန်းက ယူဆောင်သွားနိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။"

အာနိသင် ငါးပါး ပျက်ပြယ်ကြောင်းရှစ်ပါးသည် အောက်ပါလက္ခဏာနှစ်မျိုးဖြင့် ပြည်စုံဖို့ ပဓာနဖြစ်သည် -

- (၁) သင်္ကန်းကြောင့် အာနိသင်ပျယ်ခြင်း လက္ခဏာ (စီဝရပလိဗောဓ) - ပျောက်ဆုံးခြင်း၊ ချုပ်လုပ် ပြီးစီးသွားခြင်း၊ စုတ်ပျက်သွားခြင်း၊ ကထိန်အတွက် မရည်ရွယ်လိုတော့ခြင်း နှင့်
  - (၂) ကျောင်းတိုက်ကြောင့် အာနိသင်ပျယ်ခြင်း လက္ခဏာ (အာဝါသပလိဗောဓ) - ကျောင်းတိုက်မှ ထွက်ခွာခဲ့ပြီး ကျောင်းတိုက်သို့ပြန်ရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိခြင်း တို့ဖြစ်သည်။
- ပလိဗောဓလက္ခဏာနှစ်မျိုးတွင် တစ်မျိုးသင့်ခဲ့သော်လည်း အာနိသင် ငါးပါးမှာ မပျက်ပြယ်သေးပေ။

ပလိဗောဓလက္ခဏာနှစ်မျိုးလုံးသင့်တော့မှသာ အာနိသင် ငါးပါး ပျက်ပြယ်ကုန်သည်။

ဒီအချက်၏ ကောင်းကျိုးကား ရွေးချယ်ထားသော ရဟန်းမိတ်ဆွေအတွက် သင်္ကန်းကိုပြုလုပ်နေခိုက်မှာပင် ထိုရဟန်းက ကျောင်းတိုက်မှ အလှူခံကိစ္စအတွက်ဖြစ်စေ၊ တရားပွဲကိစ္စအတွက်ဖြစ်စေ ထွက်ခွာနိုင်သည်။ ထိုအခြေအနေများ၌ လုပ်လက်စ သင်္ကန်းကို အာနိသင် ငါးပါးမပျက်ပြယ်ပဲ အေးအေးဆေးဆေး ပြီးအောင်

¹⁷ ဝိ၊၂၊၄၁၄။ "တေန ဧဝံ ပန သမယေန ခွေ ဘာတိကာ ထေရာ၊ အာယသ္မာ စ ဣသိဒါသော အာယသ္မာ စ ဣသိဘဇ္ဇော၊ သာဝတ္ထိယံ ဝဿံဝုဠာ အညတရံ ဂါမကာဝါသံ အဂမံသု။ မနုဿာ စိရဿာပိ ထေရာ အာဂတာတိ သစီဝရာနိ ဘတ္တာနိ အဒိသု။ အာဝါသိကာ ဘိက္ခု ယေရေ ဖုတ္တိသု - ""ဣမာနိ၊ ဘန္တေ၊ သံဃိကာနိ စီဝရာနိ ယေရေ အာဂမ္မ ဥပ္ပန္နာနိ၊ သာဒိယိသန္တိ ထေရာ ဘာဂ""န္တိ၊ ထေရာ ဧဝမာဟိသု - ""ယထာ ခေါ မယံ၊ အာဂုသော၊ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမ၊ ဘုမ္မာကံယေဝ တာနိ စီဝရာနိ ယာဝ ကထိနဿ ဣဇာရာယာ""တိ။

¹⁸ ဝိ၊၂၊၃၁၇။

¹⁹ "Kathina Then and Now", Aggacitta Bhikkhu, Sasanarakkha Buddhist Sanctuary, Malaysia, 2001 (republished as PDF by Buddha Dhamma Education Association Inc.); pp.47-48 .

²⁰ ဝိ၊၂၊၄၁၈။

ဆက်လုပ်နိုင်ပါသည်။ သင်္ကန်းချုပ်လုပ်ပြီးစီးသွား၍ ရွေးချယ်ထားသော ရဟန်းမိတ်ဆွေအား လှူဒါန်းပြီးနောက်တွင်လည်း ကထိန်အာနိသင် ငါးပါးသည် မပျက်ပြယ်သေး - သင်္ကန်းပလိဗောဓလက္ခဏာသာ သင့်ထား၍ ကျောင်းတိုက်ပလိဗောဓလက္ခဏာ မသင့်ခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်းဆိုလျှင် - ကထိန်သင်္ကန်းကိုချုပ်လုပ်ပြီး ရွေးချယ်ထားသော ရဟန်းမိတ်ဆွေအား လှူဒါန်းပြီးသည့်အခါ အာနိသင် ငါးမျိုးအား အသုံးပြုစရာ အကြောင်းမရှိတော့သည့်တိုင်အောင် ကျောင်းရှိရဟန်းများ (ကျောင်းတိုက် ပလိဗောဓလက္ခဏာ မသင့်အောင်နေနေသ၍) ထိုအာနိသင်ငါးပါးကို ဆက်လက်သုံးဆောင်လျက်ရှိကြသည်။

ယခု ဆွေးနွေးစရာတစ်ချက်မှာ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက် အခြေအနေနှင့် ယနေ့အခြေအနေ အဘယ်သို့ ကွာခြားပါသနည်းဟု ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တွင် သင်္ကန်းရရှိအလွန်ခက်ခဲသောကြောင့် သင်္ကန်းအလှူခံရရှိသည်ဆိုသည်မှာ သင်္ကန်းအပိုင်းအစငယ်လေးသာ ဖြစ်သည်။ ဆိုပါစို့ သင်္ကန်းအပြည့်အစုံ၏ (၁၀)ပုံ(၁)ပုံ သို့မဟုတ် အပုံ(၂၀)ပုံ(၁)ပုံလောက်သာ ဖြစ်ပါသည်။ သင်္ကန်းတစ်ထည်အပြည့် ပြုလုပ်နိုင်အောင် သင်္ကန်းအလှူခံခြင်း (၁၀)ခါ သို့မဟုတ် အခါ(၂၀)လောက်အလှူခံ၍ ချုပ်ရမည်။ ပြီးလျှင် (သစ်ခေါက်ဆိုးဆေးဖြင့်) ဆေးဆိုးရမည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ကန်းအလှူခံခွင့်ရခြင်းသည် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ဒီကိစ္စမှာ ပဉ္စမအာနိသင်သည် အဓိက အထောက်အပံ့ကောင်း ဖြစ်ပါသည် - အာဂန္တုကရဟန်းတို့ကို အလှူခံရရှိသော သင်္ကန်းကိုခွဲဝေပေးရသောကြောင့် ကျောင်းတိုက်၏ရဟန်းများ အတွက် သင်္ကန်းဝေစုပိုများစေပါသည်။ ယနေ့ခေတ်တွင်မူကား ဤသို့ သင်္ကန်းအပိုင်းလေးများ ခက်ခက်ခဲခဲ စုဆောင်းရခြင်းမျိုး မရှိတော့ပေ။ ရဟန်းများသည် ပြီးပြည့်စုံအောင် ချုပ်ပြီးသား ဆေးဆိုးပြီးသား သင်္ကန်းကို ရရှိရုံတင်မကဘဲ ကျောင်းတိုက်တွင် ထားစရာနေရာမရှိလောက်အောင် သင်္ကန်းများအလှူခံရရှိကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကထိန်ပွဲ၏ မူရင်းရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ခဲ့သော ရဟန်းများ ပိုမိုလွယ်ကူစွာ သင်္ကန်းအပိုင်းများကို စုဆောင်းကြစေခြင်းဆိုသည့် အချက်မှာ ယနေ့ခေတ် ဘုန်းကြီးကျောင်းအများစုအတွက် တကယ်တမ်း မလိုအပ်တော့ပေ။ ဘုန်းကြီးကျောင်းအများစု၌ ကထိန်ပွဲသည် ဝိနည်းစည်းကမ်းများကို သုတ်သင်ဖို့ အကြောင်းမလွဲ၍ တခြားအကြောင်းမလိုအပ်တော့ပေ။ အခက်အခဲတစ်ခုတော့ ဖြစ်သေးသည် - ကထိန်ပွဲကို ပြီးပြည့်စုံထားသော သင်္ကန်းဖြင့် ဆောင်ရွက်လိုက်သောကြောင့် သင်္ကန်းပလိဗောဓလက္ခဏာသင့်ထားပါသည်။ (ကျောင်းတိုက် ပလိဗောဓလက္ခဏာ မသင့်ထားသောကြောင့် အာနိသင် ငါးပါးကို ဆက်လက်အသုံးပြုနိုင်သေးသည်။ ထိုသို့ ကထိန်ပွဲပြီးဆုံး၍ ရဟန်းတစ်ပါးက ကျောင်းတိုက်မှ အပြီးတိုင်ထွက်သည်ဆိုလျှင် ထိုရဟန်း၏ အာနိသင်များ ငါးပါးလုံး ပျက်ပြယ်သွားသည်။ ဝါကျွတ်၍ ကျောင်းတိုက်အပြောင်းအရွှေ့ ပြုလေ့ရှိသော ရဟန်းတို့အတွက် ကထိန်(အာနိသင်)သည် အလွန် ပျက်လွယ်ကုန်၏။

အထက်ပါ အချက်ကို အတိုချုပ်၍ ပြောရလျှင် မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်မှ ကထိန်အာနိသင်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ယနေ့ခေတ်တွင် ပြောင်းလဲသွားပုံ နှစ်ချက် ရှိပါသည် -

၁။ သင်္ကန်းအပိုင်းငယ်များ ခက်ခက်ခဲခဲစုဆောင်း၍ အဆင့်ဆင့်ချုပ်လုပ်စရာမလိုတော့ဘဲ ပြီးပြည့်စုံသော သင်္ကန်းများ တစ်ခါတည်း ရရှိလာကြသည်။ ထို့ကြောင့် အလှူရှင်အား "သံဃာ"ရည်စူးမှုမပြုစေခြင်းဖြင့် အာဂန္တုကရဟန်းများအားလည်း ပင့်ဖိတ်၍ သင်္ကန်းဝေစုကို အလှူခံရရှိစေနိုင်လာကြသည်။

၂။ သင်္ကန်းအပိုင်းငယ်များစုဆောင်းရာတွင် ကြောင့်ကြမှုနည်းအောင်ပြုခြင်းအတွက် အာနိသင်ကို အသုံးမပြုတော့ဘဲ ဆွမ်းဖိတ်လက်ခံခြင်း၊ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ နေအိမ်သို့ ကြွနိုင်ခြင်း၊ သင်္ကန်းအလှူများစွာကို အလှူခံနိုင်ခြင်းတို့တွင် လွတ်လပ်စွာ ပြုနိုင်ခြင်းဖြင့် အာနိသင်ငါးပါးကို အသုံးပြုလာကြပါသည်။

၄။ ကထိန်ပွဲတွင် လူဝတ်ကြောင် အလှူရှင်တို့၏ မူလအခန်းကဏ္ဍသည် အဘယ်နည်း။

ခေတ်သစ်ကာလတွင် အလှူရှင်များသည် မိမိတို့ကထိန်အလှူအတွက် အလွန်ချီးကျူးဂုဏ်ယူကြသည်။ စိတ်ဝင်စားဖို့ကောင်းသည်မှာ ကထိန်ပွဲ၌ လှူသော အလှူရှင်၏ (သံဃဒါန) သံဃာရည်စူးသော သင်္ကန်းအလှူသည် အခြားသော ကျန်အချိန်တို့၌ လှူသော(သံဃဒါန)သံဃာရည်စူးသော သင်္ကန်းအလှူထက် မှန်ညှင်းစေ့လောက်ပိုမြင့်မြတ်သည်ဟူ၍တောင် မူရင်းပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုချက်၌လည်းကောင်း

ဦးကာဆိုသည့် အဋ္ဌကာထာ၏ဖွင့်ဆိုချက်၌လည်းကောင်း ဖော်ပြထားခြင်း လုံးဝ မတွေ့ပါ။²¹ ပိုမိုမြင့်မြတ်ဘူးဟူ၍လည်း (ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတွင် ထောက်ခံထားသည့်) ပါဠိကျမ်းဂန်များတွင်လည်း စိတ်မကောင်းစရာပင် မတွေ့ရှိရပါ။

မြန်မာစကားပုံရှိပါသည် - "ဘုရားမှာတော့စိန်၊ ကျောင်းမှာတော့သိမ်၊ သင်္ကန်းမှာတော့ကထိန်။" ဒီစကားပုံအတိုင်း ဘုရားပုထိုးတွင် အမြတ်ဆုံးအလှူသည် စိန်ဖူးတော် ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းအလှူတွင် အမြတ်ဆုံးအလှူသည် သိမ်ကျောင်းဖြစ်ပါသည်။ သင်္ကန်းအလှူများတွင် ကထိန်သင်္ကန်းအလှူ အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ဒီအယူအဆသည် မြန်မာတပြည်လုံး လက်ခံကြပေမယ့် ဒီအယူအဆကို ထောက်ခံထားသော (ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတွင် ထောက်ခံထားသော) ပါဠိကျမ်းတစ်ကျမ်းတွင်မှ မတွေ့ဖူးပါ။

ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ၏ "ကထိန်"စကားလုံးကို ဖွင့်ဆိုချက်မှာ - *"ကထိယတေ သိလာယတေ ပသံသီယတေ ဗုဒ္ဓါဒိဟိတိ ကထိနံ"*²² (= "မြတ်စွာဘုရားရှင်အဆူဆူတို့ ဖော်ထုတ်အမွှမ်းတင်၊ ချီးကျူးသောကြောင့် ကထိန်ဟု ခေါ်သည်။") လူဝတ်ကြောင်တို့ လှူဒါန်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ စကားလုံးတစ်လုံးမျှမပါချေ။ ပါဠိဝိနည်းတွင်လာသော ကထိန်ပွဲသည် ရဟန်းများအားရည်စူးရသော ရဟန်းများ၏ ပွဲဖြစ်ပါသည်။ ရဟန်းများအတွက် ခွင့်ပြုမိန့်ဆိုတော်မူသည်၊ ရဟန်းများသာ ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ဤကထိန်ပွဲအတွက်ဝိနည်းဖွင့်ဆိုချက်တွင် လူဝတ်ကြောင် ဒကာ၊ ဒကာမများ၏ ကထိန်သင်္ကန်းအလှူကို ချီးမွမ်းခြင်းအကြောင်း တိုက်ရိုက် တိကျစွာ ရှင်းလင်းထားသော စကားလုံးတစ်လုံးမျှ မပါချေ။ သံဃာအား လှူဒါန်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော ပါဠိ ပုံဝတ္ထုနှင့် ဂါထာ တချို့ကို ကထိန်ပုံဝတ္ထုအဖြစ် မှားယွင်းစွာတင်ပြထားချက်များကို ဤစာတမ်း၏ နောက်ဆက်တွဲ ၂၃၂ တွင် စာရင်းပြုစုတင်ပြလိုပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဝိမာနဝတ္ထုနှင့် ကထာဝတ္ထုများတွင် သိကြားမင်းက သံဃာရည်စူးအလှူကို ချီးမွမ်းခြင်း၊ အံ့ဂုတ္တိရ်နှင့် မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကာထာများတွင် ဖော်ပြသော ဒီယဇယန္တဒမိဋ္ဌ၏ ငရဲကျသည့်ဘေးမှ လွတ်ခြင်း²³ စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ ထိုဂါထာနှင့် ဝတ္ထုများတွင် "ကထိန်" စကားလုံးသည် တစ်ခါမျှ မပါချေ။

စာရေးသူသည် ရှင်းပြလိုသည့် အချက်မှာ - သံဃာရည်စူးအလှူမှန်သမျှသည် တနှစ်တာ ၃၆၅-ရက်အားလုံးတွင် ဘယ်အချိန်လှူလှူ အမြင့်မြတ်ဆုံးသာ ဖြစ်ပါသည်။ ကထိန်ပွဲတွင် လှူမှသာ သင်္ကန်းအလှူ မြင့်မြတ်သည်ဟု မပြောဆိုသင့်သည့်အကြောင်းကို ရှင်းပြလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုထက်ပို၍ အံ့အားသင့်ဖွယ် အချက်ကား ယနေ့ခေတ်တွင် အလှူရှင်များက ကထိန်သင်္ကန်းကို သံဃာတစ်ပါးချင်းစီအတွက် ရည်ရွယ်လှူဒါန်းကြသောကြောင့် မြင့်မြတ်သော သံဃဒါန သံဃာရည်စူးအလှူ ပြုရခြင်း အခွင့်အရေးကြီးနှင့် လွဲနေရပေသည်။

ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိကျမ်းအရ ရဟန်းများသည် တခြားရဟန်းအတွက် ကထိန်သင်္ကန်းကို ချုပ်ခြင်းဟာ ချီးမွမ်းစရာ ကောင်းပါသည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ "ကထိန်ခင်းရာအခါ၌ ကထိန်လျာသင်္ကန်းဖြစ်ပေါ်လတ်သော် တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော သာလမထေရ်၏ အကျိုးငှါ ရဟန်းတို့သည် သင်္ကန်းချုပ်ကြကုန်၏။"²⁴ ထိုစာကြောင်းသည် ရဟန်းတစ်ပါးအား ရဟန်းတို့၏ (မြတ်စွာဘုရား၏ ပညာအကြီးဆုံး အဂ္ဂသာဝကဖြစ်သော) သာလမထေရ်အတွက် ကထိန်သင်္ကန်းချုပ်ခြင်းကို ချီးမွမ်းခြင်းကို ရည်ရွယ်ခဲ့လျှင်တောင် လူဝတ်ကြောင် အလှူရှင်တို့၏ လှူဒါန်းခြင်းကို မဖော်ပြထားပါ။

²¹ ရဟန်းများသည် အခြားရဟန်းတစ်ပါးအတွက် သင်္ကန်းချုပ်၍ ကထိန်ပွဲကို ကျင်းပခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိကျမ်းတွင် (အပဒါနပါဠိ ဒုတိယတွဲတွင် ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိအပိုင်းပါသည်။ နာ ၃၃၉။) တွေ့မြင်ပေမယ့် ကထိန်ပွဲတွင် ဒကာ၊ ဒကာမများတို့၏ အခန်းအပိုင်းအရေးကြီးသည်ကို တိတိကျကျ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက မထေရ်ကြီးများတောင် သာသနာသမိုင်းကာလပတ်လုံးတွင် စာကြောင်းတစ်ကြောင်းမှာတောင် မတွေ့ဖူးပါပေ။ သံဃဒါနဆိုသည့် သံဃာအား လှူဒါန်းခြင်းကို လွန်ကဲ၍ ချီးမွမ်းသော မဇ္ဈိမနိကာယ်၏ ဒက္ခိကာဝဘင်္ဂသုတ် (မဂ္ဂ၊ ၂၉၅။)တွင်တောင် "ကထိန်"စကားလုံးသည် တစ်ခါမျှ မပါဝင်ကုန်။

²² Vinayālikāra-Ṭīkā - 29. Kathinatthāravānicchayakathā - par.226 .

²³ See a number of such cases in Appendix III.

²⁴ အပဒါနပါဠိ ဒုတိယတွဲတွင် ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိအပိုင်းပါသည်။ နာ ၃၃၉။ "ကထိန်ဣာရသမယေ၊ ဥပ္ပန္နေ ကထိန်စိဝရေ၊ ဓမ္မသေနာပတတ္ထာယ၊ ဘိက္ခု သိဒ္ဓိသု စိဝရံ။"

ဝိနည်းမဟာဝါ၏ ကထိနက္ခကတွင် မြတ်စွာဘုရားသည် ကထိနဖြစ်သော ဘောင်ကို ဒါမှမဟုတ် ကထိနဖြစ်သောအာနိသင် ငါးပါးတို့၏ ခိုင်ခံ့ခြင်းကို မှတ်ကျောက်တင်နိုင်မည့် လက္ခဏာ ၁၈-ပါးကို ဟောကြားခဲ့ပါသည်။ အတိုချုံး ပြောရလျှင် သင်္ကန်းကို တောင်းဆိုခြင်းဖြင့် မရှာရ၊ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ပိုင်ဆိုင်မှု ဖြစ်ရမည်နှင့် သင်္ကန်းပြုလုပ်ရာတွင် လိုက်နာရမည့် ဝိနည်းစည်းကမ်းများနှင့် ကိုက်ညီရမည်။ သံဃာပိုင်မဖြစ်သေးသော သင်္ကန်းပိတ်စကို ရရှိနိုင်မယ့် နည်းလမ်း နှစ်မျိုးတည်းသာ ဖော်ပြထားပါသည် - ပံသုက္ကလေန (စွန့်ပစ်ထားသော ပိတ်စ) နှင့် ပါပကိကေန (ဆိုင် အကြွင်းအကျန်မှ ရသော ပိတ်စ) ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပိတ်စသင်္ကန်းကို လူဝတ်ကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမများမှ လှူကြလိမ့်မည်ဟု တစ်ကြောင်းတစ်လေမှ မဖော်ပြထားပါ။ ရဟန်းသည် ကထိနသင်္ကန်းပြုလုပ်ခြင်းအတွက် မိမိပိုင်သင်္ကန်းကို သံဃာအားရည်စူး၍ လှူလို့ ရပါသည်။ ကထိနသင်္ကန်းသည် သံဃာပိုင် ပိတ်စများဖြင့်သာ ပြုလုပ်ထားရသည်။ ပုဂ္ဂလိက တစ်ဦးထံပိုင်ပိတ်စများဖြင့် ကထိနသင်္ကန်းကို မပြုလုပ်ရပါ။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလိကတစ်ဦးထံပိုင် ပိတ်စ၊ မိမိအတွက်သီးသန့်ရည်စူးလှူလိုက်သော ပိတ်စများကို သံဃာအားရည်စူး၍ ရဟန်းများကလည်း လှူလို့ ရပါသည်။²⁵ အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုချက်ထဲတွင် ပါဝင်သော ကထိနမူရင်းပုံဝတ္ထု၌ ရဟန်းများသည် ဓုတင်ကျင့်ကြံမှု ၁၃-ပါးလုံး စောင့်ထိန်းခဲ့သည်ကို²⁶ ယုံကြည်လျှင် လူဝတ်ကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမများသည် ကထိနပွဲမှာ မပါဝင်လည်းရသည်ဟူသော အယူအဆအတွက် ထောက်ခံချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အာနိသင် ငါးပါးတို့ကို ခွင့်ပြုမိန့်ကြားခဲ့သူကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ကထိနခင်းမယ့် သင်္ကန်းကို ဒကာ၊ ဒကာမများက သံဃာရည်စူး၍ လှူနိုင်သည်ဟု သဘောပေါက်နိုင်ပါသည်။ သို့သော်ငြားလည်း လူဝတ်ကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမများက ဤ အလှူအတွက် မဖြစ်မနေ ပါဝင်ရမည်ဟု အဓိပ္ပါယ် မကောက်မိပါစေနှင့်။ ရဟန်းများသည် လူဝတ်ကြောင့် အလှူရှင်တို့ လှူဒါန်းသော ပိတ်စတစ်လက်မမှ မပါဘဲလည်း အမှိုက်ပုံမှ ပိတ်စများကို စုဆောင်း၍ လျှော်ဖွပ်၊ ချုပ်လုပ်၊ ဆေးဆိုး၍ မိမိကိုယ်တိုင် ကထိနခင်းနိုင်ကြပေသည်။ အနည်းဆုံး ပါဠိစာအရ ဤသို့ နားလည်နိုင်ပါသည် - ပံသုက္ကလေန အတ္ထုတံ ဟောတိ ကထိနံ (ကထိနသည် အမှိုက်ပုံမှ (ပိတ်စ)ဖြင့် ခင်းထားသည်)၊ ပါပကိကေန အတ္ထုတံ ဟောတိ ကထိနံ (ကထိနသည် ဆိုင်မှ ကြွင်းကျန်ပစ်ထားသော (ပိတ်စ)ဖြင့် ခင်းထားသည်)။²⁷ ယနေ့ခေတ်တွင် ထိုပါဠိစာကြောင်းနှစ်ကြောင်းကို ရဟန်းအများစုသည် အလေးမထားဘဲနေ၍ ဒကာ၊ ဒကာမများကို ဟောကြားသော တရားဓမ္မများတွင် ဖော်ပြလေ့မရှိချေ။

စိတ်ဝင်စားဖွယ်မှာ အပဒါနပါဠိဖြစ်သည့် လှူဖွယ်ပစ္စည်း အမျိုးမျိုးမှ ရရှိလာသည့် ကံကျိုးဝိပါက်တို့ကို အသေးစိတ် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည့် မူရင်းပါဠိတော်ကျမ်းတစ်ကျမ်းတွင် ကထိနအလှူခြင်း၏ အကျိုးများ မဖော်ပြထားသည့်အပြင် တစ်ကျမ်းလုံးတွင် ကထိနဟူသော စကားလုံးသည်ပင် တစ်ခါမှ မပါဝင်ချေ။ ကထိနဝံသဟူသော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတွင် မထောက်ခံထားသည့် သီရိလင်္ကာကျမ်းသည် လူဝတ်ကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမများ၏ သင်္ကန်းအလှူဖြင့် ရဟန်းများရရှိလာသော အာနိသင် ငါးပါးကြောင့် ထူးကဲသော ကံ အကျိုးပေး ငါးမျိုးကို ရရှိလာမည်ဟု ရှင်းပြပါသည်။ ထို ကထိနဝံသကျမ်းအရ "ကထိန"ဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပါယ်သည် စိန်ကျောက်လောက် မာကြော ကြံ့ခိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည် - ဆိုလိုသည်မှာ ကထိနပွဲတွင် သင်္ကန်းကို လှူဒါန်းခြင်းသည် အလွန်အလွန်ခက်ခဲသည်ဟု အဓိပ္ပါယ် ရှိပါသည် - ခက်ခဲသလောက်လည်း ထိုအလှူခြင်းဖြင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု အလွန်အလွန်များစွာ ရရှိနိုင်ပါသည်။ သို့ သော်ငြားလည်း ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတွင် ထောက်ခံထားသော ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာကျမ်းများတွင် "ကထိန"စကားလုံး၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မာကြောခြင်း၊ သင်္ကန်းပိတ်စအလှူ၏ ခက်ခဲခြင်းဟူ၍ မတွေ့ရပါ။

²⁵ ဝိပဿနာ၊ ၁၈။ "ကထိနံ ကေန ဒိန္နံ ဝဇ္ဇတိ။ ယေန ကေနစိ ဒေဝေန ဝါ မနုဿေန ဝါ ပဉ္စန္ဒ ဝါ သဟဓမ္မိကာနံ အညတရေန ဒိန္နံ ဝဇ္ဇတိ။" (= "ကထိန(သင်္ကန်း)သည် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မှ အလှူခံခြင်း အပ်စပ်ပါသနည်း။ နတ်သည်ဖြစ်စေ လူသည်ဖြစ်စေ တရားဓမ္မမိတ်ဆွေ ငါးပါးမှ ဘယ်သူမရွေးဖြစ်စေ (ထိုသူတို့မှ) အလှူခံခြင်း အပ်စပ်ပါသည်။" (ပဉ္စသဟဓမ္မိကာ တရားဓမ္မမိတ်ဆွေ ငါးပါးဟူသည် ရဟန်း၊ ရဟန်းမ၊ သိက္ခမာနာ၊ ကိုရင် နှင့် ကိုရင်မ ဖြစ်ကြသည်။ - မဟာနိဒ္ဒေသ၊ ၂၄၊ ၂၆၇။)

²⁶ ဝိပဿနာ၊ ၁၈။ "ဣမေ ပန တေရသာပိ ဓုတင်္ကနိ သမာဒါယေဝ ဝတ္တန္တိ။" (= "ဤ (ရဟန်းတို့သည်) ဓုတင်ကျင့်ကြံမှု ၁၃-ပါးလုံး ကျင့်ကြံစောင့်ထိန်းကြကုန်သည်။")

²⁷ ဝိပဿနာ၊ ၁၈။ နှင့် ဝိပဿနာ၊ ၁၈။

ဒီနေ့ ဖတ်သည့် ကထိန်နှင့်ပတ်သက်သည့်စာတမ်း၏ ခေါင်းစဉ်ကို "အဖိုးတန်စိန်ကျောက်"ဖြင့် ရွေးချယ်တင်စားထားပါသည်။ အဖိုးတန်စိန်၏ မာကျောမှု၊ ပျောက်ပျက်လွယ်မှုအတိုင်းပင် ကထိန်ပွဲသည် အပြစ်အနာဆာမရှိ သန့်စင်သောကြောင့် ခိုင်မာသည်။ သို့သော်လည်း ရဟန်းများရရှိလာသည့် ကထိန်အာနိသင် ငါးပါးသည် ပျက်ပြယ်လွယ်သည်ကြောင့် ပျက်လွယ်သည်လည်းဖြစ်၏။²⁸ ထို ကထိန်စိန်ကျောက်၏ မူရင်း အဓိပ္ပါယ်နှင့် မူရင်း ရည်ရွယ်ချက်သည် စာပေထဲတွင် ပုန်းရှိုးပျောက်ကွယ်သွား၍ ယနေ့ခေတ်တွင် ထိုမူလနည်းအတိုင်းလိုက်နာကြသည့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများမှာ အလွန်ရှားပါးနေပါသည်။

မိုးရာသီသည် အရေးကြီးသော ထုတ်ကုန် သီးထွက် ဖြင့် အဆုံးသတ်သည်။ သီးထွက်ဟူသည် စပါးနှင့် ပဲသာမဟုတ်၊ ဝါပင်လည်း အပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။ ဝါပင်ကိုရိတ်သိမ်း၍ အဝတ်အထည်ပိတ်စ ရက်နိုင်သောကြောင့် ဝါပင်၏ ဆွတ်ခူးချိန်ဖြစ်သော မိုးရာသီအဆုံးတွင် စီဝေကာရသမယောဟူသော သင်္ကန်းပြုလုပ်ခြင်းကာလသည် ဖြစ်လာပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်တွင် ဒီကာလအချိန်မှာ ပြည်သူပြည်သားများ ပိတ်စအသစ်ရရှိလာ၍ ရဟန်းတို့ကို လှူဒါန်းနိုင်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကထိန်ပွဲသည် ထိုကာလအချိန်တွင် ဖြစ်ပေါ်သည့်အကြောင်းမှာ နက္ခတ်ဗေဒင်၊ အတိတ်တဘောင်များအရ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းမဟုတ်ပါ။ တိုင်းသူပြည်သားများ ပိတ်စများကို ပိုလွယ်ကူစွာ လှူဒါန်းနိုင်ကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။နည်းပညာနှင့် စီးပွားရေးများ တိုးတက်လာသည်နှင့်အတူ လူဝတ်ကြောင် ဒကာ၊ ဒကာမများသည် ရဟန်းများ၏ သင်္ကန်းရရှိရေးကို တာဝန်လွှဲယူ၍ ကထိန်ကာလကိုလည်း သင်္ကန်းလှူရန် အသင့်တော်ဆုံးကာလတစ်ခုကို ရွေးချယ်ထားလိုက်ကြသည် ဖြစ်၏။

အထက်ပါ အချက်ကို အတိုချုပ်၍ ပြောရလျှင် မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်၌ လူဝတ်ကြောင် ဒကာ၊ ဒကာမများထံမှ ပိတ်စတစ်ထည်မှ မပါဘဲလည်း ကထိန်ပွဲ မြှောက်များစွာ ကျင်းပခဲ့ကြပေမယ့် ခေတ်သစ်လက်ထက်တွင်မှာမူကား လူဝတ်ကြောင် ဒကာ၊ ဒကာမများ မပါဝင်ဘဲ ကထိန်ပွဲကျင်းပဖို့ ဆိုသည်မှာ မစဉ်းစားတတ်အောင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ပါဠိစာပေမှ အကိုးအကားနှင့် ထောက်ခံချက်များ၌ ကထိန်ခင်းရာတွင် ပံ့ပိုးကူလိကတင်ကျင့်ကြံမှုကို စောင့်ထိန်းခဲ့သည့် (လူဝတ်ကြောင်များမှ လှူဒါန်းသော ပိတ်စ၊ သင်္ကန်းများ လုံးဝ လက်မခံသည့်) ရဟန်းများဖြင့် ကျင်းပခဲ့ကြောင်း တွေ့မြင်ရပါသည်။

၅။ ယနေ့ခေတ်ကထိန်ပွဲ၏ အရေးပါမှု။

တစ်နှစ်ပတ်လုံးတွင် ပိတ်ရက်(holiday)အမျိုးစုံ တွေ့နိုင်ပါသည် - အမေများနေ့၊ ဆရာများနေ့၊ ချစ်သူများနေ့၊ လွတ်လပ်ရေးနေ့၊ "ဝိသာခ"ဟူသော ဗုဒ္ဓနေ့ စသဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုရက်များတွင် ကိုယ့်အမေကို၊ ဆရာတို့ကို၊ ချစ်သူကို၊ ကိုယ့်နိုင်ငံတော်ကို၊ မြတ်စွာဘုရားကို အောက်မေ့ သတိထားကြပါသည်။ သံဃာဂုဏ်မြတ်များကို ဒကာ၊ ဒကာမများ အောက်မေ့ သတိထားခြင်းကြောင့် ကျောင်းတိုက်များ၌ ကထိန်ပွဲနေ့ရက်များ သတ်မှတ်ကျင်းပဖြစ်ကြပါသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတိုက်ရောက်လျှင် တရားဓမ္မကို နာယူခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မဂ်ဖိုလ်ရရှိပြီးသော ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယဆရာတော်ဆီ တရားကမ္မဋ္ဌာန်းကို ယူ၍ အားထုတ်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ ရရှိလာသော ငြိမ်းချမ်းမှု၊ အားတက်မှုများကို သတိထားနိုင်ကြသည်။ ကထိန်ပွဲ နေ့များဟာ ရဟန်းသံဃာများ လူ့ဘောင်လောကအတွက် သယ်ဆောင်လာပေးတဲ့ ကောင်းကျိုးများကို သတိထားမိစေအောင် နှိုးဆော်နေပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရဟန်းသံဃာများသည် လူဝတ်ကြောင်တို့အား စင်ကြယ်သောအကျင့်သီလလိုက်နာအောင် နှိုးဆော်ခြင်း၊ စိတ်တည်ငြိမ်၍ ငြိမ်းချမ်းနိုင်အောင် တရားဟောခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးခြင်း၊ (ရှိသမျှ ပိုင်ဆိုင်မှုဖြင့်) ရောင့်ရဲလွယ်စေဖို့ ကိုယ်တိုင်ကျင့်သုံးနေထိုင်ပြခြင်း နှင့် အမတအမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ်တိုင်ဦးတည်ကျင့်ကြံနေသော သံဃာတော်၏လမ်းကြောင်းကို ဒါကာ၊ ဒါကာမများလည်း လိုက်ပါလျှောက်လှမ်းနိုင်ခွင့်ရကြခြင်းများဖြင့် လောကအကျိုးဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ဒီအဓိပ္ပါယ်ဖြင့်ကြည့်လျှင်

²⁸ "Kathina Then and Now", pp.70-80တွင် အရှင် အဂ္ဂစိတ္တသည် ကထိန်အာနိသင်များ ခေတ်သစ်ရဟန်းအများစုအတွက် အကျိုး အများကြီး မရှိဟု အယူအဆချက်ကို အကြံပေး၍ အသေးစိတ် ရှင်းပြပြောပြထားပါသည်။

လူဝတ်ကြောင် ဒကာ၊ ဒကာမများသည် ကထိန်ပွဲအတွက် မရှိမဖြစ် လုံးဝအရေးပါသော ကဏ္ဍ၌ ပါဝင်ရသော ပွဲမြတ်ကြီးတစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။

သတ္တဝါအားလုံး ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။

နောက်ဆက်တွဲ ။၁။ ကထိန်အာနိသင်များပျက်ရန် အကြောင်း (၈) ပါး။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဦးအရယ (ညောင်လေးပင်မြို့တွင် တောရကျောင်းဆရာတော်)၏ ကထိန်ပွဲနှင့်ပတ်သက်သော အချက်အလက်များကို အသေးစိတ်ရှင်းပြသော ဂန္ထဝင်ကျမ်း "ကထိန်အရသာ" ၊ နှာ ၇၃-၇၇ တွင် ပလိဗောဓရူပိဒါအတွက် ရှင်းပြချက်များကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ အတိုချုပ်ရှင်းပြချက် အောက်တွင် တင်ပြပါသည် -

(၁) ပတ္တမန္တိကာ (ရွေးချယ်ထားသော ရဟန်းအား သင်္ကန်းသည် ပြီးပြည့်စုံ၍ လှူဒါန်းသော ရဟန်းသည် ပြန်ချင်စိတ်မရှိဘဲ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အပြင်ထွက်သည်။)

(၂) နိဗ္ဗာန္တိကာ (မပြီးပြည့်စုံသေးသော ပိတ်စသင်္ကန်းကို ယူသွား၍ ရဟန်းသည် ပြန်ချင်စိတ်မရှိဘဲ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အပြင်ထွက်၍ တခြားအရပ်ဒေသ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် သင်္ကန်းအလုပ်ကို ပြီးပြည့်စုံသည်။)

(၃) သန္တိဗ္ဗာန္တိကာ (မပြီးပြည့်စုံသေးသော ပိတ်စသင်္ကန်းကို ယူသွား၍ ရဟန်းသည် ပြန်ချင်စိတ်မရှိဘဲ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အပြင်ထွက်၍ သင်္ကန်းကို မလိုလားဘဲ သင်္ကန်းအလုပ်ကို ပျက်ပြယ်ထားသည်။)

(၄) နာသန္တိကာ (မပြီးပြည့်စုံသေးသော ပိတ်စသင်္ကန်းကို ယူသွား၍ ရဟန်းသည် ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အပြင်ထွက်၍ တခြားအရပ်ဒေသ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် သင်္ကန်းအလုပ်ကို လုပ်နေသော် သင်္ကန်းသည် ပျောက်သည်ဖြစ်စေ စုတ်ပျက်သွားသည်ဖြစ်စေ ဖြစ်၏။)

(၅) သဝန္တိကာ (မပြီးပြည့်စုံသေးသော ပိတ်စသင်္ကန်းကို ယူသွား၍ ရဟန်းသည် ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အပြင်ထွက်၍ ထိုရဟန်းဝါဆိုခဲ့သော ကျောင်းတွင် ရဟန်းမိတ်ဆွေများသည် ကထိန်(အာနိသင်များ)ကို တရားဝင်သံဃာ့ကံဖြင့် နုတ်ပြီသည်ကို ကြားရသည်။)

(၆) အာသာဝစ္ဆေဒိကာ (ရဟန်းသည် ပြန်ချင်စိတ်မရှိဘဲ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အပြင်ထွက်၍ မိတ်ဆွေရဟန်းများမှ ကထိန်သင်္ကန်းကို အလှူခံခြင်းမလိုလား။)

(၇) သီမာတိတ္တိကာ (ရွေးချယ်ထားသော ရဟန်းအား သင်္ကန်းသည် ပြီးပြည့်စုံ၍ လှူဒါန်းသော် ထိုရဟန်းသည် ပြန်ချင်စိတ်မရှိဘဲ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အပြင်ထွက်သည်။)

(၈) သဗ္ဗဗ္ဗာရာ (သဟဗ္ဗာရာ တစ်နည်း) (မပြီးပြည့်စုံသေးသော ပိတ်စကထိန်သင်္ကန်းကို ယူသွား၍ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အပြင်ထွက်၍ ထိုဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ ပြန်လာရောက်သော် ရဟန်းမိတ်ဆွေများနှင့်အတူ တရားဝင်သံဃာ့ကံဖြင့် ကထိန်(အာနိသင်များ)ကို နုတ်သည်။ (ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အပြင်မထွက်ဘဲ ရဟန်းမိတ်ဆွေများနှင့်အတူ တရားဝင်သံဃာ့ကံဖြင့် ကထိန်(အာနိသင်များ)ကို နုတ်ခြင်းသည် "အန္တစ္စဗ္ဗာရာ"ဟု ခေါ်သည်။)

နောက်ဆက်တွဲ ။၂။ သိမ်အမျိုးစားအလိုက် ကထိန်သင်္ကန်း လှူပုံ။

ပါဠိ အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုချက် ^{၂၉}	မြန်မာပြန်
ဧဝမေတာသု သီမာသု ခဏ္ဍာသီမာယ ကေနစိ ကမ္မေန သန္တိပတိတံ သံဃံ ဒိသ္မာ	ဤသို့ ထိုသိမ်များတွင် ခဏ္ဍာသိမ်တွင် (တရားဝင်)သံဃာကံဆောင်ရွက်ရန် သံဃာတော်များကို စည်းဝေး၍ မြင်သဖြင့်
"ဧတ္ထေဝ သီမာယ သံဃဿ ဒေမိ"တိ ဝုတ္တေ ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ အန္တောခဏ္ဍာသီမဂတာ၊ တေဟု ဘာဇေတဗ္ဗံ။	(ထိုဒကာသည်) "ထိုသိမ်တွင်သာ (ရှိကုန်သော) သံဃာအား သင်္ကန်းများ လှူဒါန်းပါမည်"ဟု ဆို၍ ထိုရဟန်းများသည် ထိုခဏ္ဍာသိမ်တွင် ရှိသမျှ ရဟန်းတို့ကို ဝေလှူရသည်။
တေသံယေဝ ဟိ တံ ပါပုဏ္ဏတိ။	(ထိုသင်္ကန်းများ ခဏ္ဍာသိမ်၌ ရှိကုန်သော) ရဟန်းများအားသာ ရရှိလာမည်။
အညေသံ သီမန္တရိကာယ ဝါ ဥပစာရသီမာယ ဝါ ဌိတာနမ္ပိ န ပါပုဏ္ဏတိ။	သီမန္တရိကာ (သိမ်နှစ်ရပ်အကြား)တွင် ဖြစ်စေ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းနယ်နိမိတ်(နံရံ၊ ခြံစည်းရိုး)တွင်ဖြစ်စေ တခြားသော (ရဟန်းများသည်) (ခဏ္ဍာသိမ်တွင်မဟုတ်သဖြင့် လှူဒါန်းထားသော သင်္ကန်းများကို) မရ။
ကဏ္ဍာသီမာယ ဌိတေ ပန ရုက္ခေ ဝါ ပဗ္ဗတေ ဝါ ဌိတဿ ဟေဋ္ဌာ ဝါ ပထဝီဝေမဇ္ဈဂတဿ ပါပုဏ္ဏတိယေဝ။	သို့သော်လည်း ခဏ္ဍာသိမ်ပရဝုဏ်အတွင်းရှိ သစ်ပင်၌ သို့မဟုတ် တောင်၌၊ သို့မဟုတ် မြေအောက်၌ ရောက်ရှိနေသော (ရဟန်း)သည်ကား သင်္ကန်းအား ရရှိလာမည်။
"ဣမိဿာ ဥပစာရသီမာယ သံဃဿ ဒေမိ"တိ ဒိန္တံ ပန ခဏ္ဍာသီမာသီမန္တရိကာသု ဌိတာနကမ္ပိ ပါပုဏ္ဏတိ။	"ဤဘုန်းကြီးကျောင်းနယ်နိမိတ်တွင် (သီတင်းသုံးသော) သံဃာအား (သင်္ကန်းများကို) လှူဒါန်းပါ၏"ဟု လျှောက်ထားသော် ၎င်းပေးလှူထားသော (သင်္ကန်းများကို) ခဏ္ဍာသိမ်၌လည်းကောင်း သိမ်များအကြား၌လည်းကောင်း ရှိကုန်သော (ရဟန်းများသည်)လည်း ရရှိနိုင်သည်။
"သမာနသံဝါသသီမာယ ဒေမိ"တိ ဒိန္တံ ပန ခဏ္ဍာသီမာသီမန္တရိကာသု ဌိတာနံ န ပါပုဏ္ဏတိ။	သို့သော်လည်း "သံဃာအားလုံး ကံပြုအပ်သော သိမ် (သမာနသံဝါသသီမာ)တွင် လှူဒါန်းပါမည်"ဟု လျှောက်ထားသော် ၎င်းလှူဒါန်းထားသော (သင်္ကန်းများကို) ခဏ္ဍာသိမ်၌လည်းကောင်း သိမ်များအကြား၌လည်းကောင်း ရှိကုန်သော (ရဟန်းများသည်) မရ။
အဝိပ္ပဝါသသီမာလာဘသီမာသု ဒိန္တံ တာသု သီမာသု အန္တောဂတာနံ ပါပုဏ္ဏတိ။	အဝိပ္ပဝါသသီမာ၌လည်းကောင်း [ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ ထွက်သော်လည်း သင်္ကန်းကိုထားအပ်သောသိမ်] လာဘသီမာ၌လည်းကောင်း [သံဃာဖြင့် မတည်ထောင်ဘဲ မင်းဘုရင်ဖြင့် တည်ထောင်သော သိမ်] လှူဒါန်းထားသော (သင်္ကန်းများကို) ထိုသိမ်များတွင် ရောက်လာကုန်သော ရဟန်းများသည် ရရှိနိုင်သည်။
ဂါမသီမာဒီသု ဒိန္တံ တာသံ သီမာနံ အတ္တန္တရေ ဗဒ္ဒသီမာယ ဌိတာနမ္ပိ ပါပုဏ္ဏတိ။	ရွာသိမ် စသော သိမ်များ၌ (ပေးလှူထားသော သင်္ကန်းများကို) ထိုသိမ်များ၌ သမုတ်စီရင်ထားသော နိမိတ်သတ်မျဉ်းအတွင်း ရှိကုန်သော (ရဟန်းများသည်) ရရှိနိုင်သည်။
အတ္တန္တရသီမာဥဒကုက္ခေပသီမာသု ဒိန္တံ တတ္ထ အန္တောဂတာနံယေဝ ပါပုဏ္ဏတိ။	အတွင်းသိမ် (အတ္တန္တရသီမာ) (နှင့်) ရေသိမ် (ဥဒကုက္ခေပသီမာ)များတွင် လှူဒါန်းထားသော (သင်္ကန်းများကို) ထိုသိမ်အတွင်းရောက်လာကုန်သော (ရဟန်းများသည်)သာ လက်ခံရရှိမည်။

^{၂၉} ဝိဇ္ဇာ၊ ၄၁၈။

နေပဒရဋ္ဌရုဒ္ဓိပစ္စက္ခဝါဠသီမာသုပိ ဂါမသီမာဒီသု ဝုတ္တသဒိသောယေဝ ဝိနိစ္စယော	ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ နိုင်ငံတော်၊ ဘုရင့်လက်အောက်ခံ နိုင်ငံအစုအဝေး၊ ကျွန်း (နှင့်) စကြဝဠာ စသည်များတွင်လည်း အထက်ပါ ဆုံးဖြတ်ချက်များအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။
--	---

သစေ ပန ဇမ္ဗုဒီပေ ဌိတော "တမ္ပပဏ္ဍိတိပေ သံဃဿ ဒမ္မီ"တိ ဒေတိ၊ တမ္ပပဏ္ဍိတိပတော ဧကောပိ ဂန္ဓာ သဗ္ဗေသံ ဂဏှိတုံ လဘတိ။	သို့သော်လည်း (သင်္ကန်းအလှူရှင်သည်) ဇမ္ဗုဒိပ်အိန္ဒိယကျွန်း၌ ရှိသော (ရဟန်းတစ်ပါးအား သင်္ကန်းကို) "တမ္ပပဏ္ဍိတိပသီရိလင်္ကာကျွန်း၌ သံဃာအား လှူဒါန်းပါ၏"ဟု လှူဒါန်းလျှင်၊ တမ္ပပဏ္ဍိတိပသီရိလင်္ကာကျွန်းမှ (ရဟန်း) တစ်ပါးလောက် ရောက်ရှိနေပင်လျှင် (ထိုရောက်လာကုန်သော)ရဟန်းမှန်သမျှသည် (ထိုသင်္ကန်းများကို) ရရှိနိုင်သည်။
သစေပိ တကြေဝ ဧကော သဘာဂဘိက္ခု သဘာဂါနံ ဘာဂံ ဂဏှတိ၊ န ဝါရေတဗ္ဗော။	ထို(သီရိလင်္ကာကျွန်း)မှ (သီဟဠအမျိုး)တူသော ရဟန်းတစ်ပါးသည် (သီဟဠအမျိုး)တူသော (ရဟန်းများအား) အဖို့ ယူလျှင်တောင် ထို(ရဟန်း)ကို မတားမြစ်ရ။
ဧဝံ တာဝ ယော သီမံ ပရာမသိတွာ ဒေတိ၊ တဿ ဒါနေ ဝိနိစ္စယော ဝေဒိတဗ္ဗော။	ဤသို့ သိမ်(အမျိုးစား)သုံးသပ်၍ (ဒကာ၊ ဒကာမ)မရွေး (သင်္ကန်းကို) လှူဒါန်းလျှင်၊ ထိုလှူဒါန်းခြင်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို (အထက်ရှင်းပြချက်အရ) သိရ၏။

နောက်ဆက်တွဲ ၂၃။ ကထိန်အဖြစ် မှားယွင်းစွာ တင်ပြထားသော ပုံဝတ္ထုများနှင့် ဂါထာများ။

စာပေတွင် တော်တော်များများ တွေ့မြင်ရသော အချက်သည် (အချိန်ကာလ ရာသီဥတုနှင့်မဆိုင်ဘဲ) သာမန်အားဖြင့် သင်္ကန်းကို လှူဒါန်းခြင်း၏ ကောင်းကျိုးပိုမိုပေါက် ဖြစ်သည်။ ပန်းငွေရုံဆရာတော်သည် တချို့ကို တင်ပြထားပါသည်။³⁰

(၁) ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိကျမ်း၌လည်းကောင်း ကထာဝတ္ထုကျမ်း၌လည်းကောင်း သံဃာအားလုံးအား လှူဒါန်းခြင်းကို အောက်ပါဂါထာဖြင့် ရှင်းပြချက် တွေ့ရပါသည်။ ခု၊ဝိမာန။၅၀။ ခု၊ဝိမာန။၆၂။ အဘိ၊ကထာဝတ္ထု။၄၀၂။ :

"တေသံ သုဒိန္နံ သုဟုတံ သုယိဋ္ဌံ၊

ယေ သံဃမုဒ္ဒိဿ ဒဒန္တိ ဒါနံ။

သာ ဒက္ခိကာ သံဃဂတာ ပတိဋ္ဌိတာ၊

မဟပ္ပလာ လောကဝိဒ္ဓန ဝဏ္ဏိတာ။"

"အကြင်သူတို့သည် သံဃာတော်ကို ရည်မှတ်၍ အလှူကို ပေးလှူကုန်၏၊

ထိုသူတို့၏ ပေးလှူခြင်းသည် ကောင်းသော ပေးကမ်းလှူဒါန်းပူဇော်ခြင်းပင် ဖြစ်၏၊

သံဃာ၌ တည်သော ထိုအလှူကို

အကျိုးကြီးမြတ်၏(ဟု) လောကသုံးပါးကို သိတော်မူကုန်သော မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ကုန်၏။"

အထက်ပါဂါထာများသည် သိကြားမင်းမှ လာပြောသည်ဟု ကထာဝတ္ထုကျမ်းဆရာ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဒီဂါထာတွင်လည်း "ကထိန်"ဟူသော စကားလုံး မပါပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ကို ရည်ရွယ်၍ လှူဒါန်းခြင်းထက် သံဃာအားလုံးကိုရည်ညွှန်း၍ လှူဒါန်းခြင်းက ပို၍ကြီးမားသောကုသိုလ်ဖြစ်၏ဟု ရည်ရွယ်သော အဓိပ္ပါယ် ဖြစ်ပါသည်။

(၂) သင်္ကန်းကို လှူဒါန်းခြင်းသည် ကြီးမားသောကုသိုလ်ဖြစ်၍ အားနည်းသော စိတ်ဖြင့် သေဆုံးခဲ့လျှင်တောင် ထိုလူတစ်ယောက်ကို ငရဲမကျအောင် ကယ်နိုင်၏။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၀။ :

(၁) တတ္ထ ဒီဃဇယန္တဒမိဋ္ဌော နာမ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သရီ။ သော ကိရ ဒမိဋ္ဌော သုမနဂိရိမဟာဝိဟာရေ အာကာသစေတီယံ ရတ္တပဋ္ဌေန ပူဇေသိ၊ အထ နိရယေ ဥဿဒသာမန္တေ နိဗ္ဗတ္တော အဂ္ဂိဇာလသန္တံ သုတွာဝ အတ္တနာ ပူဇိတပဋ္ဌံ အနုဿရီ၊ သော ဂန္တာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော။

(၂) အပရောပိ ပုတ္တဿ ဒဟရဘိက္ခုနော ခလိသာဋကံ ဒေန္တော ပါဒမူလေ ဌပေသိ၊ မရဏကာလမှိ ပဋ္ဌပဋ္ဌာတိ သဒ္ဓေ နိမိတ္တံ ဂက္ခိ၊ သောပိ ဥဿဒသာမန္တေ နိဗ္ဗတ္တော ဇာလသဒ္ဓေန တံ သာဋကံ အနုဿရိတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဧဝံ တာဝ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ကုသလံ ကမ္မံ သရိတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတီတိ။

(၁) ထို၌ ဒီဃဇယန္တဒမိဋ္ဌသည် တရားဓမ္မအတိုင်း ပြုမူလေ့ရှိသည်။ ဒမိဋ္ဌသည် သုမနတောင်ကျောင်း၏ အာကာသစေတီအား ဆိုးဆေးထားသော ပိတ်စကို လှူဒါန်းသည်။ ထိုသို့လှူဒါန်းပြီးရာ နောင်အခါ၌ "မီးပူပြာပူငရဲ" (ဥဿဒငရဲ)၏ အစပ်တွင် ပဋိသန္ဓေယူသော် မီး၏ အသံမြည်ခြင်းကို ကြား၍ ကိုယ့်ပိတ်စလှူဒါန်းခြင်းကို သတိရသောကြောင့် ထိုငရဲမှ လွတ်၍ နတ်ဘုံတွင် ပဋိသန္ဓေယူလေ၏။

(၂) ကိုယ့်သား ရဟန်းငယ်၏ ခြေတော်၌ အခြား (ဒကာသည်) ကြမ်းတမ်းသော အဝတ်ရုံပေးလှူ၍ သေဆုံးချိန်တွင် "ပဋ္ဌပဋ္ဌ" အသံကို ကြားသော် အသိတရားရသည်။ [ဒီမှာ "ပဋ္ဌပဋ္ဌ" အသံတစ်မျိုးဖြစ်၍ "ပဋ္ဌ" စကားလုံး၏ "ပိတ်စ" အနက်ကို ထပ် အသုံးပြုသည်။] သူသည်လည်း "မီးပူပြာပူငရဲ"

³⁰ ပန်းငွေရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရားဓမ္မများကို အသံဖမ်း၍ စာရိုက်ထားသော "ဒေသနာပန်းခင်း (ပထမတွဲ)" စာအုပ်တွင် နာ ၁၅၀-၁၆၆။ ပန်းငွေရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး၌ အပြစ်ရှာခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဥပမာများကို ဆရာတော်သည် တခြားဆရာတော်များ၏ တရားဓမ္မများနားထောင်၍ လှူဆော်သဖြင့် အသုံးပြုပါသည် ဖြစ်လိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း စာအကိုးအကား တင်ပြရကြောင့် ဒီစာ ဖတ်သူများအား စာရေးသူသည် အသုံးပြုခဲ့သော စာအညွှန်းများကို အကြောင်းကြားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဥဿဒေရဲ)၏ အစပ်တွင် ပဋိသန္ဓေယူသော် မီးကြီးအသံဖြင့် ထို ပိတ်စ (အလှူကို) သတ်ရ၍ နတ်ဘုံတွင် ပဋိသန္ဓေယူလေ၏။ ဤသို့ထိ တရားဓမ္မအရ ဆောက်ရွက်ဖူးသော ကုသိုလ်ကို သတ်ထား၍ နတ်ဘုံတွင် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်၏။

(၃) နိမိကဏ္ဍသုတ်တွင် အောက်ပါဂါထာကို တွေ့မြင်ရ၏ -

**"ဧသ ဒေဝမနုဿာနံ၊ သဗ္ဗကာမဒဒေါ နိမိ၊
ယံ ယဒေဝါဘိပတ္တေန္တိ၊ သဗ္ဗမေတေန လုပ္ပတိ။"**

"(ကုသိုလ်)ရွှေအိုးသည် နတ်လူတို့၏ အလိုဟူသမျှကို ပေး၏။ အကြင် အကြင် ချမ်းသာကို တောင့်တကုန်၏။
ထိုတောင့်တရာရာ ချမ်းသာအားလုံးကိုပင် ထိုကုသိုလ်ရွှေအိုးကြောင့် ရနိုင်၏။"

ပန်းငွေရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အထက်ပါဂါထာကို ကထိန်နှင့် ပတ်သက်သော ဂါထာအဖြစ် တင်ပြပါသည်။ သို့သော်ငြားလည်း ထိုသုတ် (၃၊ ၁။ ၁၀။)၌လည်းကောင်း ထိုသုတ်အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုချက်၌လည်းကောင်း အထက်ပါဂါထာပါဝင်သော သီရိဇာတ်(၃၊ ၁။ ၂။ ၃၆၇။)၌လည်းကောင်း ကထိန်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြချက် လုံးဝ မပါပါ။ ထိုဇာတ်တော်တွင် မြတ်စွာဘုရားရှင်တော်မြတ်ကြီးသည် ကိုယ်တော်တိုင် အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ပြတော်မူသည်။

"သူကြွယ်- ဤသတ္တဝါတို့အား ကောင်းမှုနှင့်တူသော တစ်ပါးသော တည်ရာမည်သည် မရှိကုန်၊
ကုသိုလ်ကောင်းမှုရှိသောသူတို့အားကား ဖြစ်ရာမဟုတ်သော အရပ်၌လည်း ရတနာတို့သည် ကုသိုလ်ကံ၏
အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။"

ခုဒ္ဒကပါဌကျမ်း၌လည်းကောင်း ဇာတကကျမ်း၌လည်းကောင်း "ကထိန်" စကားလုံးသည် လုံးဝ မပါ။ အထက်ပါ ဂါထာသည် ကုသိုလ်ကို ကောင်းစွာ ရှင်းပြ၍ ဇာတ်တော်မှာမူကား ကံကြမ္မာနှင့် ကံကောင်းခြင်း၏ အကြောင်းကို အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသောနည်းဖြင့် ရှင်းပြထားချက် ဖြစ်ပါသည်။

(၄) ခါအပဒါန၊ ၁။ ၁၄၇။ :

**"စတုန္ဒမပိ ဒီပါနံ၊ ကုဿရံ ယောဓေ ကာရယေ။
ဧကိဿာ ပူဇနာယေတံ၊ ကလံ နန္ဒတ္တတိ သောဠသိ။"**

"အကြင်သူသည် ဤလောက၌ လေးကျွန်းလုံးတို့ကို အစိုးရသော စကြာဝတေးမင်းအဖြစ်ကို ပြုရာ၏။
ထိုသူ၏ လေးကျွန်းလုံးကို အစိုးရခြင်းသည် တကြိမ်ပူဇော်ရခြင်း၏ တဆယ့်ခြောက်စိတ် စိတ်၍ တစိတ်မျှကို မမှီနိုင်။"

ဤဂါထာ၏ အနက်မှာ သိကြားမင်း၏ စည်းစိမ်သည် (သံဃာအား) လှူဒါန်းခြင်းဖြင့် ရရှိအပ်သော ကုသိုလ်၏ ဆယ့်ခြောက်ပုံမှာ တစ်ပုံတောင် မမှီနိုင်ဟူသော အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုချက်ကို အကိုးအကားပြုပြီး ပန်းငွေရုံဆရာတော်က ရှင်းပြထားပါသည်။ ဆရာတော်သည် ဒီနေရာမှာလည်း လှူဒါန်းခြင်းကို ကထိန်သင်္ကန်းအလှူအဖြစ် ပြောပြထားပါသည်။ သို့သော်ငြားလည်း သက်ဆိုင်သောပါဠိကျမ်းတွင် "ကထိန်" စကားလုံးသည် တစ်ခါမျှ မပါ။

(၅) ဝိနယာလင်္ကာရ ဋီကာ၊ ၂။ ၉၂။ :

**"အထ ဝါ ကထိယတေ သိလာဃတေ ပသံသီယတေ ဗုဒ္ဓါဒီပတိ ကထိနံ၊ အယံ နယော "ကတ္ထ
သိလာဃာယ"န္တိ ဓာတွတ္ထသံဝန္တနာယ စ "ဣဒဉ္စိ ကထိနဝတ္ထံ နာမ ဗုဒ္ဓပ္ပသတ္ထ"န္တိ (မဟာဝါ၊ အဋ္ဌ၊ ၃၊ ၆)
အဋ္ဌကထာဝစနေန စ သမေတီတိ ဒဋ္ဌဗျော။"**

"တစ်နည်း ကထိန် အဓိပ္ပါယ်သည် မြတ်စွာဘုရားစသည်တို့သည် အမွှမ်းတင်အပ်၏၊ ချီးမွမ်းအပ်၏။ ဤနည်းကား "အဘယ်သို့(စာပေ)နေရာ၌ အမွှမ်းတင်အပ်သည်နည်း။" ဓာတ်အဓိပ္ပါယ်များကို ရှင်းပြချက်၌ "ဤကထိန် ဝတ်မည်သည် ဘုရားချီးမွမ်းအပ်သော ဝတ်တည်း"ဟု အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၃၉၀) နှင့်အညီ ဖြစ်သည်ဟု သိရ၏။"

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အထက်ပါစာ၏ အစပိုင်းပဲ သုံး၍ စကားလုံးအစဉ် အနည်းငယ် ပြောင်းမိ၏ -
"ဗုဒ္ဓါဒိပတိ ကထိယတေ သိလာယတေ ပသံသီယတေတိ ကထိနံ။" (= "သို့မဟုတ် ကထိနံ အဓိပ္ပါယ်သည်
မြတ်စွာဘုရားစသည်တို့သည် ချီးမွမ်းအပ်၊ အမွှမ်းတင်အပ်သာကြောင့် ကထိနံဟု ခေါ်သည်။")။

(၆) နောက်ဆုံးတွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကိုယ့်ကုသိုလ်မှ ပျော်ရွှင်အားတက်စေသော ပါဠိစာကြောင်းကို
ဖော်ပြပါသည် -

"အဟော မေ လာဘာ ဝတ၊ ဗုဒ္ဓသာသနံ နိဿာယ မဟန္တံ ပုညံ ပသုတ"န္တိ။
"ငါသည် အရတော်ပေစွတကား၊ ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်မြတ်ကြီးကို အမှီပြု၍၊
ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော ကောင်းမှုတွေကို ဆည်းပူးပွားများအပ်ပေစွတကား။"

အထက်ပါ ဂါထာကို ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတွင် ထောက်ခံထားသော စာပေတွင် မတွေ့ပါ။ အင်္ဂုတ္တိုဇာတ်တွင်မူကား
(ခ၊ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၃၉။) အောက်ပါ ဂါထာအတူ တွေ့ပါသည် -

"အဟော မေ လာဘာ ဝတ၊ ကာရပဏ္ဏာနိ နိဿာယ မဟန္တံ ပုညံ ပသုတ"န္တိ။
"အံ့ဖွယ်ရှိစွ ငါသည် အကယ်၍ လာဘ်စည်းစိမ် ရပြီ တကား၊ ကာရုဏ်များကို (အလှူဒါန်းခြင်း)အမှီပြု၍
ပုညကုသိုလ် အကြီးအကဲ စုဆောင်းဘိ၏။"

"ကထိနံအရသာ"ဟူသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဦးအရိယ (ညောင်လေးပင်မြို့ တောရဆရာတော်)၏ ကျမ်း၌ နာ ၂၆-၃၅တွင်
ထပ်ပို၍ ကထိနံပွဲအဖြစ် တင်ပြသော ပါဠိကျမ်းဂန်များတွင်လာသော ပုံဝတ္ထုများ တွေ့ရပါသည်။ သို့သော်လည်း ထိုဝတ္ထုများလည်း
ကထိနံပွဲနှင့် ပတ်သက်သည်ဟု အကိုးအကား မရှိ။

နောက်ဆက်တွဲ ။၄။ ကထိန်သင်္ကန်းအလှူကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမများ ရရှိလာသော ကောင်းကျိုးဝိပါက်အမျိုးစုံ။

ကထိန်သင်္ကန်းအဖြစ် သင်္ကန်းကို လှူ၍ ဒကာ၊ ဒကာမများ ရရှိသွားသော ကုသိုလ်ဝိပါက်များကို ကဗျာအဖြစ် အတိုချုပ် တင်ပြပါသည်။ ထိုနောက် ပန်းငွေရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး ပါဠိစာပေမှ စုဆောင်းထားသော ဥပမာများပြပါသည်။
"ဒေသနာပန်းခင်း" ဆိုသည့် ပန်းငွေရုံဆရာတော်၏ တရားဟောပြောပွဲ အသံမှ စာရိုက်ပြီး စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေသော စာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။ ပထမတွဲ နှာ ၁၆၁-၁၆၂ တွင် တွေ့မြင်ရပါသည်။

□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□
□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□
□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□
□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□

- ၁။ လိုရာ နေရာအရပ် သွားအောင် လွတ်လပ်ပြီး အခက်အခဲမရှိဘဲ ပင်ပန်းလည်း မပင်ပန်းပါဘူး။
- တာဝတိံသာနတ်ဘုံတွင် သိကြားမင်း၏ လွတ်လပ်မှုမျိုးဖြင့် လွတ်လပ်မှုရရှိပါသည်။
- ၂။ ပိုင်ဆိုင်မှု စည်းစိမ် ရှိသမျှကို နေရာမရွေးတွင် ထားသော် ထိုနေရာတွင်သာ ရှိမည်၊ အန္တရာယ်မှ ကင်းလွတ်မည်။
- ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ အလွန်းများလှသော စည်းစိမ်ကို အဇာတသတ်မင်းတောင် မဖျက်ဆီးနိုင်သလို ဖြစ်ပါသည်။
(ပန်းငွေရုံဆရာတော်သည် ထိုကံကျိုးဝိပါက်သည် အရင်ဘဝတွင် ကထိန်သင်္ကန်းလှူဒါန်းခြင်း၏ ဝိပါက်ဖြစ်၏ဟု ဟောကြားသော်လည်း သက်ဆိုင်သော ဓမ္မပဒ ဂါထာ ၄၁၆ ဖွင့်ဆိုချက်အဋ္ဌကထာတွင် ထိုအချက်အလက်ကို မတွေ့ပါ။)
- ၃။ အဝတ်အစားနှင့် အစားအစာ လိုအပ်သလောက် ရရှိမည် - ကိုယ့် ကျက်သရေလည်း တိုးပွားမည်သာ ဖြစ်မည်။
- အနုရုဒ္ဓမင်းသား အဝတ်အစား၊ အစားအစာ စသည် များများ ပိုင်ဆိုင်သလို ဖြစ်မည်။
- ၄။ မိမိအစားအစာ အဆိပ်မှ အမြဲ ကင်းလွတ်မည်၊ စားသောက်ဖို့ အစားကြေဖို့ လွယ်ကူမည်။
- မိမိအစားအစာဖြင့် အမြဲအဆင်ပြေခဲ့သော မြတ်စွာဘုရား၏ အဂ္ဂသာဝိကာ အရေးကြီးဆုံး ဒကာမ ဝိသာခါ ဖြစ်သလို ဖြစ်မည်။
- ၅။ နိုင်ငံတော်အကြီးတွင် ကြီးမားသော အင်အားရ၍ အိန္ဒြိယစိတ်စွမ်းအင်များကိုလည်း အောင်လိမ့်မည်။
- ရှေးဟောင်းအိန္ဒိယမင်းဘုရင်ဖြစ်ခဲ့သော သိရိမ္မောသောက (အသောကမင်းကြီး) သည် ပါဠိစာပေတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်၏ မင်းဘုရင်ကြီးဖြစ်ခဲ့သည် မကသေး ထိုနိုင်ငံ မိုင်ပေါင်းများစွာ အထက်အောက်လည်း အုပ်ချုပ်ခဲ့သလို ဖြစ်မည်။

"ကထိန်အရသာ" ဟူသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဦးအရိယ (ညောင်လေးပင်မြို့ တောရကျောင်းဆရာတော်)၏ ကျမ်း၊ နှာ ၃၂ တွင် ထို ကံကျိုးဝိပါက်များကို အခြား စကားလုံးဖြင့် တွေ့မြင်ရသည်။ -

- ၁။ သွားလေရာ အနှောင့်အယှက်မရှိ အန္တရာယ်ကင်းခြင်းတစ်ပါး။
- ၂။ မိမိပိုင်ပစ္စည်းတို့သည် မီးပေါင်ခံပစ္စည်းအလား မိမိနှင့် ကင်းသော်လည်း ရန်သူတို့အတွက် မပျက်စီးနိုင်ခြင်းတစ်ပါး။
- ၃။ လူသာမန်တို့နှင့်မတန်သော စားကောင်းသောက်ဖွယ် အထူးပေါများ၍ စန္ဒဂုတ်မင်းကြီးကဲ့သို့ အစားအတွက် ဘေးဥပဒ် မဖြစ်နိုင်၊ အဆိပ်ခတ်သော်လည်း အဆိပ်မတက်နိုင်ခြင်း တစ်ပါး။
- ၄။ မိမိပိုင်ပစ္စည်းတို့သည် ကာလရှည်စွာမေ့လျော့နေသော်လည်း မဆုံးပါးနိုင်ခြင်းတစ်ပါး။
- ၅။ ပစ္စည်းရှာလျှင် သူတကာထက်ထူး၍ ထိပါက်သကဲ့သို့ အရများခြင်း တစ်ပါး။

(မလေးရှား) အရှင် အဂ္ဂစိတ္တ၏ "Kathina Then and Now" နှာ ၈၀-၈၂ ၌ အထက်ပါ အလှူရှင် ဒကာ၊ ဒကာမများ ရရှိမည့် ကံကျိုးဝိပါက်များနှင့် ရဟန်းများ ရရှိလိမ့်မည့် အာနိသင် ငါးပါးတို့နှင့် သက်ဆိုင်မှုအား နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရာတွင် တွေ့ရသည့် အခက်အခဲများကို ပြောပြထားခဲ့ပါသည်။